

KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS STRATÉGIA 2016-2020

Tartalom

Bevezetés	2
A KFIS megalkotását meghatározó jogszabályok, stratégiák és dokumentumok	4
A KFIS megvalósításának intézményrendszere.....	5
Az előző időszakra vonatkozó KFIS értékelése.....	7
A 2015-2020-ra vonatkozó Intézményfejlesztési Terv alapvetései a kutatási területen...	10
Az államkutatások támogatásának elvei	13
Kutatási prioritások meghatározása	15
Eredményességi mutatók	18
A KFIS értékelése és nyomon követése.....	19
Mellékletek	20
Állam- és közigazgatás-tudományi Kollégium.....	20
Gazdaságtudományi Kollégium.....	29
Hadtudományi Kollégium.....	33
Emberi Erőforrás Kollégium.....	38
Jogtudományi Kollégium.....	47
Műszaki tudományok Kollégium.....	51
Nemzetközi Kollégium	57
Rendészettudományi Kollégium	63
Társadalomelméleti Kollégium.....	69

Bevezetés

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem olyan korszerű tudásközpont, amely értékes, új tudományos eredményeket felmutató kutatási projekteket indít és integrál, oktatási programját megalapozott, tudományosan kimunkált módszerekre és felismerésekre alapozza.

Szervezete, feladatrendszere, oktatói-kutatói kapacitásainak kialakítása – többek között – ehhez a feladathoz illeszkedik. Az NKE Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiája (KFIS) segíti a három intézmény integrációjával létrejött egyetem nemzeti és nemzetközi tudományos, szellemi központ szerepének erősítését a művelt tudományterületeken, mind az alap-, mind az alkalmazott kutatásokban. Az oktatás és a kutatás *egymásra épülésével, a kormányzati szervezetekkel, a versenyszféra szereplőivel, valamint a társadalmi érdekeket, értékeket képviselő nem kormányzati szervezetekkel* együttműködve hatékonyan kell szolgálnia a *kutatások újszerűségét és gyakorlat orientáltságát*. E háromoldalú kapcsolat biztosítja az egyetem három legfontosabb küldetésének (oktatás, kutatás, technológia- és tudástranszfer) a teljesítését. A KFIS egy folyamatosan változó, a kihívásokhoz igazodó, rugalmas dokumentum, amelyet az egyetem szenátusa fogad el és a Fenntartói Testület hagy jóvá. A KFIS megalkotása az egyetem kutatóinak és oktatóinak közös munkájával jött létre. A KFIS tartalmi és formai összeállítását alapvetően a Kutatási Tanács és a kollégiumok tagjai végezték. Az elkészült anyagot véleményezték és javaslataikkal egészítették ki az Egyetemi Tudományos Tanács tagjai, tárgyalta a Rektori Tanács és a kari tanácsok. A Fenntartói Testület tagjai a jóváhagyást megelőzően szövegszerű javaslatokkal éltek.

A szabályozás kereteket ad a képzésnek és a kutatásnak, amely mindenekelőtt az új ismereteken keresztüli *értékkeremtést* jelenti.

A képzés értékei:

- *Korszerűség*: Olyan felsőfokú ismeretek átadása, amelyek megalapozzák a közszolgálat körébe sorolható értelmiségi szakmák elsajátításához nélkülözhetetlen elméleti tudást, gondolkodásmódot és gyakorlatot.
- *Tudományosság*: A kutatómunkához és az új tudományos eredmények befogadásához szükséges ismeretek, képességek és készségek gyarapítása, kialakítása és fejlesztése.
- *Humánus*: Hozzájárulás az emberi méltóságon, a szolidaritáson és a tolerancián alapuló egyetemes műveltséghez, ami nélkülözhetetlen a nemzet szolgálatában, a hazafiság kiteljesítésében és a nemzetközi együttműködésben.

A tudományos munka értékei:

- *Az igazság megismerése:* A természet és a társadalom törvényszerűségeinek feltárásával ellenőrizhető tudásunk helyessége, magyarázat adható a tények közötti összefüggésekre, és mindezek eredményeként ez a tudás az emberek szolgálatába állítható.
- *A kritikai szemlélet:* A kutatómunka és a társadalmi gyakorlat szembesítése a természetről és a társadalomról szerzett ismereteink minőségével, az elmélet alávétése a gyakorlat próbájának és a tudományos eredményeket mellőző praxis bírálata.
- *A megújulás:* A tudományok eredményes művelése a fejlődést szolgálja mind a természet és az ember kapcsolatában, mind pedig az emberek társadalmi együttélésében.
- *Alkotói szabadság:* A gondolatok, ismeretek és vélemények szabad áramlása.

A kutatási célokat különösen három területen kell kijelölni:

- *Az államélet gyakorlatának támogatása* a jogalkotást, az államszervezet fejlesztését, valamint a közszolgálat törvényes, hatékony és eredményes működését biztosító kutatásokkal.
- *Az egyetemi oktatás színvonalának emelése* a korszerű tankönyvek, jegyzetek és tansegédletek biztosításával, a változó társadalmi szükségleteket követő módszertani fejlesztésekkel, a tudományos eredmények didaktikai hasznosításával, az autonóm személyiségek kialakulásának támogatásával.
- *A tudományos ismeretek és módszertan gazdagítása* a közszolgálat elméleti feltárásában nélkülözhetetlen tudományágakban.

A KFIS az Intézményfejlesztési Tervben megfogalmazott célokra alapozva, az ott megfogalmazott, kiemelt államkutatási témákra koncentrálna. Emellett figyelembe veszi az állami-kormányzati stratégiákat – elsősorban a közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztési stratégiát – de ugyanígy a hivatásrendekre vonatkozó stratégiákat is. A nemzetközi kutatási irányokra szintén nagy hangsúlyt helyez.

A KFIS a 2016-2020-as időszakra fogalmazza meg célkitűzéseit. Iránymutatásai vonatkoznak az egyetem minden polgárára, szervezetére, állandó és ideiglenesen létrehozott testületeire, a hazai és nemzetközi együttműködésben végzett kutatásokra.

A KFIS megalkotását meghatározó jogszabályok, stratégiák és dokumentumok

- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról;
- 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról;
- 2015. évi XIII. törvény a egyes felsőoktatási tárgyú törvények módosításáról
- 2014. évi LXXVI. törvény a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról.
- Államreform II. program;
- A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról;
- A Kormány 1139/2013. (III. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Kiberbiztonsági Stratégiájáról;
- Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája 2012. Az 1656/2012. (XII. 20.) Korm. határozattal elfogadva;
- Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum. Az 1698/2013. (X. 4.) Korm. határozattal elfogadva.
- A Kormány 1666/2013. (IX. 23.) Korm. határozata a szellemi tulajdon védelmére irányuló nemzeti stratégia elfogadásáról és a végrehajtásával összefüggő feladatokról.
- Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014-2020;
- Magyar Nemzetpolitika. A nemzetpolitika stratégiai kerete;
- Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014;
- Nemzeti Korrupcióellenes Program 2015-2018;
- Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023);
- Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020;
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2013;
- Fokozatváltás a felsőoktatásban. A teljesítményelvű felsőoktatás fejlesztésének irányvonalai;
- Befektetés a jövőbe. Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia (2013-2020);
- Kutatási infrastruktúrák Magyarországon. Nemzeti Innovációs Hivatal 2014;
- Nemzeti Közszolgálati Egyetem Intézményfejlesztési Terv 2015-2020.

A KFIS megvalósításának intézményrendszere

A KFIS kialakítását, megtervezését, a megvalósulás elemzését és értékelését háromszintű szervezettel valósítjuk meg.

Megalakítottuk a **Kutatási Tanácsot**, melynek alapvető feladata az egyetemen folyó kutatások általános keretét alkotó kutatási stratégia megalkotása, a stratégiába illeszkedő kutatási programok elfogadása, az elméleti és empirikus kutatási eredmények értékelése. A Kutatási Tanács munkáját tudományterületi és tudományági **Kollégiumok** támogatják (állam- és közigazgatás-tudományi, gazdaságtudományi, hadtudományi, humán erőforrás, jogtudományi, műszaki tudományok, nemzetközi, rendészettudományi, társadalomelméleti), melyek vezetői a Kutatási Tanács tagjai.

A karokon és karközi intézetekben megteremtjük a **kari és karközi szintű tervezés** feltételeit, amelyben – a Kutatási Tanács és a kollégiumok tagjain túl (akik a központi tervezésben vesznek részt) – a meghatározó szerepet a tudományos és nemzetközi dékánhelyettesek (intézetvezetők) töltik be.

Az **Államkutatási és Fejlesztési Intézetben** megteremtjük az államtudományi kutatások tervezésére, lebonyolítására, követésére és értékelésére alkalmas apparátus humán és technikai feltételeit. Ezen feladatok megvalósításának projektmenedzsment és adminisztratív támogatását a Fejlesztési és Programiroda biztosítja.

A kutatás alapvetően a karokon és a karközi intézetekben folyik, ahol az elsődleges intézményi keretet az intézetek (tanszékek) alkotják. A kutatások átfogják az egyetem teljes vertikumát (a kiemelt kutatóközösségektől a tanszékeken át a doktori iskolákban zajló témavezetésekig, kutatóprofesszoroktól a doktoranduszokig), ugyanakkor az adott kutatási téma teljes körű kibontása érdekében minden kutatóközösség kapcsolatba lép más hazai és nemzetközi karok, karközi intézetek és doktori iskolák egységeivel (intézetek, tanszékek, kutatóműhelyek, doktori programok, alprogramok, témavezetések). Ezért kulcs fontosságú az Államkutatási és Fejlesztési Intézet, a Kutatási Tanács, a kollégiumok és a kari szintű kutatóközösségek (tanszékek, hálózatok) közötti vertikális, de egyben interaktív, szakmai párbeszédre és visszacsatolásokon alapuló viszonyrendszer formális és informális feltételeinek kialakítása.

Kiemelt jelentősége van a kollégiumoknak, amelyek „közvetítő” szerepet töltenek be a tervező, döntéshozó és végrehajtó szervezetek, valamint a kari szintű kutatóközösségek között. Ennek megfelelően kialakítjuk és a kollégiumokhoz rendeljük a működésüket

támogató adminisztratív és menedzsment kapacitásokat. Az alkalmazott, empirikus kutatások megszervezése és minőségbiztosítása tekintetében a szükséges statisztikai és szakmai támogatást többek között az Államreform Központ keretében megszerveződő „Mérési, kutatás-módszertani és monitoring csoport” biztosítja.

Az előző időszakra vonatkozó KFIS értékelése

A Nemzeti Közszerológati Egyetem 2012-ben történt megalakítása új alapokra helyezte a jogelődöknél folyó addigi kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységet. A Fenntartói Testület 28/2012. (VII. 5.) sz. határozatával elfogadott Intézményfejlesztési Terv 2012-2015 megfelelő terjedelemben és tartalomban tárgyalta a jogelődök K+F+I feladatait, kapacitásait, erősségeit és gyengeségeit, illetve határozott meg új irányokat. Az IFT rögzítette azt a követelményt, hogy *„Az egyetem tudományos munkásságának is azt az alapvető küldetést kell szolgálnia, hogy a nemzeti közszolgálat minőségét javítsa, folyamatos megújítását lehetővé tegye, megkerülhetetlen tudásközpont és fejlesztő műhely legyen. Éppen ezért a képzés mellett folyamatosan szükség van a közszolgálati politikaalkotás gyakorlata szempontjából is releváns, empirikus jellegű, szervezeti, folyamat illetve technológia innovációval foglalkozó projektekre, amelyek kutatási terepet adnak az egyetem oktatási és kutatási szervezeti egységeinek, és eredményeik a közigazgatás területein és a képzésben is hasznosulnak.”*

Az alapításkor az NKE a három alapító jogelőd tudományos szakterületein túl (rendészettudomány, közigazgatás-tudomány és hadtudomány), a műszaki, a tágabb értelemben vett társadalomtudományi (szociológia, pszichológia, politikatudomány) illetve az állam- és jogtudományi területeken is rendelkezett kapacitásokkal. Két doktori iskolában folyt a kutatás és a képzés, ugyanakkor számos olyan graduális szak is működött, amelyekre újabb doktori iskolák alapozhatók. Ugyanakkor – a fenntartói akaratnak megfelelően – kiveztük a katonai felsőoktatásban addig működő műszaki képzések döntő többségét és ezzel párhuzamosan az oktatói-kutatói kapacitások is leépültek.

A kutatási kapacitások humán erőforrás igénye biztosított volt az alapításkor, hiszen az oktatók 61%-a rendelkezett tudományos fokozattal. Az utánpótlás területén a doktori képzések minden évben biztosították a megfelelő minőségi kimenetet, a tudományos diákköri mozgalom is megfelelő szintű volt. Ugyanakkor az is egyértelművé vált, hogy komoly veszélyt jelent a meglehetősen torz korfa (előregedés), egyes tudományágakban az önálló doktori képzés hiánya, a minősített oktatók egyenetlen megoszlása a karok között, valamint az MTA doktorainak tragikusan alacsony száma. Jelentős probléma volt a nemzetközi együttműködésben megvalósuló kutatások hiánya is.

A kutatáshoz nélkülözhetetlen infrastruktúra a karok, intézetek kutatási, személyi, laboratóriumi és műhely infrastruktúrájában ölt testet. A Hungária körúti kampuszon és a

szolnoki kampuszon 57, a Farkasvölgyi úti kampuszon pedig 13 labor és szaktanterem szolgált az oktatás-kutatás céljait.

Az NKE tudományos publikációs teljesítményében a magyar nyelvű publikációk domináltak, ugyanakkor már látszódott az idegen nyelvű cikkek és monográfiák létrehozása és minél szélesebb körben történő disszeminációja irányába tett erőfeszítések hatása. Ugyanakkor a publikációs teljesítmény — összevetve a rendelkezésre álló erőforrások mennyiségével — alacsony volt (például 2011-ben az egy oktatóra vetített megjelentetett cikk száma 0,42, azaz az NKE jogelőd intézményei oktatóinak több mint fele nem publikált szakcikket).

A K+F+I tevékenységek pénzügyi eredményességét erőteljesen befolyásolta az, hogy sem az ösztönzők, sem a fenntartói elvárások nem preferálták ezt a mutatót.

A K+F+I területén már ekkor is megfogalmazódott az interdiszciplinaritás, a nemzetköziesítés, a kutatói közösségek létrehozásának és működtetésének igénye. Az induló egyetem törekvésének megfelelően az integráció erősítése ezen a területen is kiemelt hangsúlyt kapott. Az NKE integrációs szerkezete ugyancsak különleges lehetőségeket teremtett az alakuló intézmény tudományos versenyképességének növelésére.

Az elért kutatási eredmények disszeminációja, a publikálási lehetőségek megőrzését, eszközrendszerének megújítását követelte. Ennek szellemében valósítottuk meg az egyetemi periodikák támogatását, a publikációs tevékenység menedzselését. Mára elértük, hogy periodikáink megjelenése rendszeres, a cikkek lektoráltak, állandó nemzetközi szerkesztőbizottság felügyeli a minőséget, formátumuk tükrözi az egyetem jellegét. Minősítésük az MTA követelményeinek megfelelően megtörtént.

A kutatások három típusának rendszerét építettük ki:

- a „Grand Strategy” témák, mint országos elméleti és empirikus kutatási főirányok az érintett tárca megrendelői pozíciójával és a kapcsolódó kar gesztori szerepkörével;
- az oktatást, a fenntartó tárcák jogalkotási, igazgatási feladatait segítő résztémák, s végül
- a szabad kapacitás terhére történő kutatások.

2013-ban létrejött a Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, és megkezdtük a Rendészettudományi Doktori Iskola akkreditációjának előkészítését, ami 2015 decemberére ért be. 2014-ben megkezdődött a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar alapításának előkészítése, az Államtudományi Intézet létrehozása, a Molnár Tamás Kutató Központ kialakítása, valamint a karok képzési struktúrájának korszerűsítése. Mindezek a fejlesztések

azokon az értékteremtő kutatásokon alapultak, amelyek a karokon és karközi intézetekben folytak.

A fejlesztési eredményekre az egyetem komoly összegeket fordított. A belső kutatási pályázatok összege 2013-14-ben (tehetséggondozás, a kutatási kiválóság, a tudományos utánpótlás, egyetemi kutatóműhelyek, tudományos nemzetközi együttműködés) 54 695 800 HUF volt, melynek 98%-át felhasználták a pályázók.

Ugyancsak a K+F+I egyetemi súlyát mutatja, hogy az egyetemi tudományos kiadványokra évente 25 000 000 HUF összeget fordítottunk az elmúlt időszakban. Könyv- és tananyag kiadásra évente 80 000 000 HUF összeget fordítunk.

Külön is szólnunk kell a Jó Állam jelentés és indikátorrendszer megalkotásával kapcsolatos kutatási munkáról, mely jelentős kormányzati elismerést hozott egyetemünknek és új dimenziókat nyitott a kutatásban és hálózatépítésben.

Az értékelt kutatási időszakot jellemzi a hazai és uniós források volumene (11 ÁROP projekt, 2 TÁMOP projekt; 4 sikeres NTP pályázat: 1 sikeres OTKA pályázat). Említést érdemel a megrendelésre készült kutatási anyagok közül a MVM Paksi Atomerőmű Zrt., illetve az Országos Atomenergia Hivatal meghívásos kutatási pályázata.

A tehetséggondozás területén a minősített szakkollégiumok száma 2015-re háromra nőtt, míg egy „szakkollégiumi ígéret” besorolást ért el, és megkezdte a munkáját két további szakkollégium is.

Az OTDK eredményességünk javult, egy Pro Scientia Aranyérem mellett hallgatóink a hat tudományterületi szekcióban az alábbi eredményeket érték el: I. helyezés: 16 fő, II. helyezés: 17 fő, III. helyezés: 13 fő, különdíj: 63 fő, illetve legjobb opponens: 2 fő.

A teljes kvalifikációs időszakban 45%-kal nőtt a pályázati aktivitás (412 bemutatott pályamunka), míg az OTDK-n (Állam- és Jogtudományi Szekció, illetve Had- és Rendészettudományi Szekció) bemutatott dolgozatoknál ez az arány 19%-kal magasabb, mint a korábbi időszakban. Ez a mennyiségi mellett minőségi javulást is mutat, hiszen jelentősen nőtt a résztvevő intézmények száma is (11 illetve 9).

A fenti erőfeszítések eredményességét mutatja a HVG 2015-ben megjelentetett felsőoktatási rangsorában elért 3. helyezésünk is, amely az oktatói kiválóságban a 6., míg a hallgatói kiválóságban az 5. helyet jelenti. Ugyancsak beszédes adat a felsőoktatási publikációs rangsorban elért 7. helyezésünk.

A 2015-2020-ra vonatkozó Intézményfejlesztési Terv alapvetései a kutatási területen

Az egyetem kiemelt kutatási feladata a nemzetközi tudományos együttműködésekre is építő, az állam és kiemelt állami szervezetek, intézmények (közigazgatási, fegyveres, rendvédelmi szervezetek és nemzetbiztonsági szolgálatok) képességeit, a kormányzás hatékonyságát és a közszolgálat értékeit támogató eredmények elérése. Az államtudomány új keretei között a védelem (rendvédelem, honvédelem, katasztrófavédelem), a közrend és biztonság (nemzetbiztonság), a jog és a közigazgatás, a közpolitikák és más közös feladatok kutatása új módszerekkel, és új, innovatív kutatási eredményekkel szolgálják a nemzetet és a nemzetközi tudományos életet.

A kutatás, az oktatás, a képzés szabadsága az egyetemek életének alapelve; az államhatalomnak és az egyetemeknek saját illetékességükön belül biztosítaniuk kell ennek az alapvető követelménynek a tiszteletben tartását. A türelmetlenséget elutasító, a párbeszédre mindig kész egyetem a tanárok és diákok együttműködésének kivételezett helye. A tanároké, akik képesek ismereteik átadására és rendelkeznek mindazon eszközökkel, amelyek tudásuk kutatással és innovációval való továbbfejlesztéséhez szükségesek; a diákoké, akik feljogosítottak, alkalmasak és készek ismereteik gyarapítására.

Az NKE az **Európai Egyetemek Szövetségének (EUA)** és az **Egyetemek Nemzetközi Szövetségének (IAU)** tagjaként kezdeményezője és cselekvő részese, Európa és a világ vezető egyetemei által folytatott közös törekvéseknek, a társadalmak egészét szolgáló értékteremtő munkának. Az egyetem követi és erősíti a *Magna Charta Universitatum* alapelveit, így a tudományos kutatásban és az oktatásban autonóm módon hozza létre, értékeli és adja át a kultúra értékeit. A Charta szellemében az egyetem kutatási és oktatási tevékenysége a politikai és gazdasági hatalmaktól erkölcsi és szellemi vonatkozásban független.

Az NKE számára a hazai és nemzetközi együttműködés dimenziója jelenti a legjobbak közé történő felemelkedés esélyét a felsőoktatásban. Az együttműködés meghatározó keretét **a kutatási célú hálózatok** jelentik. Jelentősebb gyakorlat és partnerség a képzési együttműködések területén van, ezért ezekre épülve célszerű a kutatási kapcsolatok, konzorciumok, közös pályázatok aktív kezdeményezése. **A kutatás lételeme a nemzetközi jelleg:** részvétel nemzetközi programokban, rendezvényeken, publikációk megjelentetése külföldön és külföldi publikációk fogadása, a kutatási témák, módszerek, kutatócsoportok nemzetköziesítése, bevált gyakorlatok átvétele és meghonosítása.

Egyetemünk kiemelt fejlesztési célja a határon túli magyar nyelvű felsőoktatási intézményekkel való kutatási együttműködés szintjének emelése. Ennek alapja nem a támogatási szemlélet, hanem a partneri kapcsolat, a hálózatépítés és a nemzetköziesítés kiterjesztése, lehetőség szerint bevonva a közös munkába a többségi nemzet tudományosságát is, a Magyar Nemzetpolitika elveivel összhangban. Az együttműködés kereteit a megkötött együttműködési megállapodások jelentik. Fejlesztési célunk a közös államtudományi kutatások, a tehetséggondozás és a kihelyezett doktori képzés feltételeinek megteremtése.

Az NKE tudományos küldetésének középpontjában az „államtudomány”, azaz az állam és a közszolgálat átfogó, multidiszciplináris, komparatív és alkalmazott megközelítésére épülő államkutatások állnak. Az egyetem az állam létének, működésének és kormányzásának centrális tárgyköreit oktatja és kutatja, amelyek a sui generis államtudomány alkotóelemeit képezik. Az államtudományok lényege, hogy a különböző társadalomtudományok állammal kapcsolatos kutatásait elmélyíti és integrálja, azok eredményeit összefüggéseiben újraértelmezi és ezáltal új, az államtan szempontjából egyedi értékeket hoz létre. Az államkutatás (államtan és államtudomány) módszerét, eredményeit az átfogó megközelítés, a multi- és transzdiszciplinaritás jellemzi.

Az egyetem fokozott erőfeszítéseket tesz a műszaki tudományterületen folyó oktatás és kutatás korábbi, vagy azt meghaladó szintre emeléséért. Ez az egyetem képzési portfóliójának műszaki irányba történő szélesítését, a műszaki jellegű kutatások kiemelt támogatását, a kutatási infrastruktúra fejlesztését, a kutatási eredmények műszaki irányultságú folyóiratokban (impakt faktoros) való közzétételének segítségét jelenti.

Az egyetemen a műszaki tudományterületen folyó oktatás és kutatás presztízsének emelése érdekében fontos kutatási cél, az e területen/képzési ágban az alap- és mesterképzések portfóliójának bővítése, a megszüntetett (vagy szüneteltetett) műszaki BSc és MSc képzések újbóli indítása, esetleg új piacképes képzések indítása (vagy létesítése), az ehhez szükséges kapacitások felépítése.

Az NKE szerepvállalásának alaptétele a kutatási nyitottság és széleskörű együttműködések keresése.

Az egyetemen folyó kutatások alapvető szervezeti egysége a **tanszék (intézet)**. A kutatási tevékenységet azonban központilag kell szervezni, támogatni és irányítani, a forrásokat tudatosan és szervezeten kell elosztani. A kutatási pályázatok elbírálásánál a tudományos kiválóság elve élvez prioritást.

A KFIS szerinti támogatás kifejezett célja az ország versenyképességének fokozása és az elért magasabb szint fenntartása. A projektben támogatott *kutatásoknak és ezek szellemi termékeinek* alkalmasnak kell lenniük arra, hogy hatékonyan támogassák a magyar állam kormányzását, a szakpolitikai és szakigazgatási döntéshozatalt és feladatellátást, az állami funkciók fejlesztését.

Olyan kutatásokat támogatunk, amelyek eredményeként az egyetemen folyó oktatás, képzés, karrierrendszerű továbbképzés és előmeneteli vizsgarendszer **tudásanyaga frissül**, és amelyek hozzájárulnak a tudomány hazai és nemzetközi fejlődéséhez.

A kutatás fontos integráló egysége az egyébként autonóm módon működő **doktori iskola**: minden doktorandusz a témavezetőjével együtt egyfajta „**elemi műhely**” alkot, alapvetően kutatóhely, tudományos fórumokkal, rendezvényekkel, vitákkal, témákkal, eredményekkel és az állandó inspirációval együtt.

Az államkutatások támogatásának elvei

- 1) Alapkövetelménynek tekintjük a kutatási témák **állam-közelségét** vagy államközpontúságát, amely annak – elsősorban – a tartalomban történő érvényesülését jelenti. A Stratégia racionális és témavezérelt célrendszer szerinti tudományos munkát, kutatásokat alapoz meg és támogat, melyeknek egyértelmű közszolgálati/államisági vonatkozásai vannak, így az **NKE hivatásrendi** (ágazati) **integrációját** is szolgálja, de rendelkezik markáns általános **kormányzati/államtudományi** iránnyal is.
- 2) A kutatásnak tartalmaznia kell **nemzetközi elemet**, vagy értékelhető nemzetközi **kimenetet** (nemzetközi műhelye, hálózata, folyóirata, intézete, trendje, ismert professzora van, *scholar*-ok és *chair*-ek vesznek benne részt, nemzetközi szervezet anyagait dolgozza fel).
- 3) Kiemelten fontosnak tarjuk a kutatás **inter- vagy transzdiszciplináris** jellegét. Erre is tekintettel a kutatások módszertani megalapozását is el kell végezni. Kutatási támogatásban csak magas tudományos szakmai színvonalat képviselő, a kutatás-módszertani kritériumoknak megfelelő és a tudományos kutatások etikai követelményeinek is eleget tevő kutatási terv részesülhet.
- 4) Követelmény a kutatási témakörök (probléma, kérdéskör) egész **egyetemen áthúzódó** jellege, a TDK-tól, a tanszéken, a doktori iskolák kutatási témáin át, a kiemelt kutatócsoportokig. Elvárás, hogy **többen dolgozzanak** az adott kutatási témán az egyetemről (*vertikálisan* – kezdők és tapasztaltak, TDK-k és műhelyek; *horizontálisan* – más karok és tanszékek is vegyenek benne részt), ezért alapvetően a vegyes összetételű kutatási csoportok támogathatóak, akár más egyetemek vagy intézmények kutatóinak részvételével is.
- 5) Követelmény az érintkező kutatási témák **összehangoltsága**, amelyet a kutatási programban be kell mutatni. A párhuzamos téma-feldolgozásoknál támogatási feltétel az egymást kiegészítő tartalom összekapcsolása.
- 6) Elvárás, hogy a tanszékek és intézetek valódi műhelyekként dolgozzanak, de kutatásaik nem lehetnek homogének, **intézményközi integrációs** szerepüket be kell tölteni. A kutatóműhelyeknek rendelkezniük kell olyan **rövid távú képességekkel is**, amely lehetővé teszi a néhány napos gyors vélemény, rövid feljegyzés készítési képesség és média szereplési készség felmutatását. Ez a támogatás megítélésének egyik feltétele.

- 7) A kutatói közösség létrejötte nem szünteti meg az **egyéni kutatási feladatokat, amelyeknek** pontosan körülhatároltnak és számon kérhetőnek kell lenniük. Alapelv, hogy **mindenki kutató**, legyen az oktatói vagy kutatói beosztásban. A kutatás olyan **alaptevékenység**, mely az egyetemi létet kialakítja, karakteressé teszi és fenntartja, támogatja az oktatást és a hivatásrendi igényeket is kielégíti. Az, hogy **mindenki kutató** is, a Foglalkoztatási Szabályzat előírása szerint **szükségszerű**, amely egyszerre szolgálja az oktatói előmenetelt, a tananyagfejlesztést, az egyéni érvényesülést. Meghatározó feladat ezért az egyetem kutatási **kapacitásának és tematikájának** (térképének) az elkészítése és naprakészen tartása.
- 8) Ugyanilyen fontosságú az egyéni érdeklődés és kutatási „vágy” fenntartása vagy felkeltése, azaz a **motiváció** a kutató/tudományos munka iránt, az eredmények folyamatos értékelése és elismerése (szellemi és anyagi).
- 9) Kiemelt fontosságúnak tekintjük a hallgatói TDK munkákhoz az egyetemi szinten egységes szervezeti rendszer kialakítását, hozzárendelését. Minden karon tényleges, működő Tudományos Diákköröket kell alapítani, amelyek köthetőek szakkollégiumokhoz és/vagy szakokhoz, tudományágakhoz, tanszékekhez. Ezekben önkéntes hallgatói kutatásoknak kell folyniuk, amit az egyetem támogat oktatói (mentori, témavezetői) kapacitás, tanszéki, kari, egyetemi infrastruktúra és egyéb kutatási erőforrások hozzárendelésével.
- 10) A kutatás eredményei a tudományos igényű **kutatási jelentés, könyv, könyvrészlet**, – műszaki területen az **alkotás, oltalmi forma** – és a kutatási eredményeket az oktatás számára közvetítő **egyetemi tankönyv**. Alapvetőnek tartjuk, hogy a kutatási eredmények mind színvonalasabb (minősített) hazai és külföldi folyóiratokban jelenjenek meg. Ennek érdekében a nívós, magasan jegyzett folyóiratokban való publikálást minden eszközzel támogatjuk.

Kutatási prioritások meghatározása

Az egyetemi K+F+I több tudományterületen és több tudományágban folyik. Az ennek megfelelően szerteágazó kutatási tevékenységet úgy tesszük összefogottá és hatékonyá, hogy kijelöljük a stratégiai szintű kutatási prioritásokat. Ezeket a súlypontokat az egyetemi víziók és célok (államtudomány, közszolgálat-fejlesztés, nemzetköziesítés, együttműködés, kiválóság) határozzák meg. A kutatási prioritásokat a megkezdett fejlesztésekre alapozva, a fenntartói igényeket figyelembe véve, a hazai és nemzetközi, felsőoktatási és közszolgálati stratégiai környezet szem előtt tartásával határozzuk meg.

Az államtudományi képzésfejlesztés új súlypontokat ad a kutatásnak. A képzésfejlesztés, a doktori iskolák fejlesztése csak a kutatási kiválóságot is megjelenítő kutatásstratégia alapjain lehet eredményes. A kutatási prioritások kifejezik az NKE tudományterületi és tudományági sokszínűségét, egyidejűleg azonban kirajzolják az államtudomány lényegét adó kutatás-módszertani komplexitást és interdiszciplinaritást.

Az Intézményfejlesztési Tervvel összhangban az alábbi fő kutatási területek élveznek elsőbbséget. A részletes kutatási prioritásokat – kollégiumok szerinti bontásban – mellékletben foglaltuk össze.

Kiemelt kutatási területek a társadalomtudományok területén

1) Hatékonyság a közhatalom gyakorlásában

Az állam életét, a kormányzati hatékonyságot, a modern állam gazdasági szerepét és a fenntarthatóságot különböző hatásterületeken mérő és értékelő módszertannal – a „jó állam” kutatások tanulságait is felhasználva – empirikus vizsgálatok folytatása az államtudomány, a közigazgatás, az önkormányzatok, a honvédelem és rendészet területén. Indikátor-rendszerek kidolgozása, a speciális mérések elvégzése, a szakmai-tudományos kiértékelés és az adatbázisok létrehozása. Államtudományi alapkutatások, fogalmi rendszerezés és továbbfejlesztés, interdiszciplináris kutatási módszertan megalapozása, nemzetközi államelméleti és közpolitikai eszmerendszerek feldolgozása. A humán vagyon megerősítése, közszolgálati személyügy, a személyügyi menedzsment és igazgatás, valamint a közszolgálati jog, a hivatásrendi kultúrák kutatása és továbbfejlesztése, az összehasonlító és az európai aspektus fejlesztése.

2) Állam és kormányzás a hazai és nemzetközi gazdasági, jogi és társadalmi kontextusban

Az alkotmányelmélet, alkotmányjog, államszervezet, kormányzástan és összehasonlító kormányzástan, összehasonlító jogtudomány államspecifikus aktuális kérdései, különös tekintettel az államreformra; az állam és az állami teljesítmény nemzetközi dimenziók bevonásával történő, a globális kockázatokat és a nemzeti biztonságot mérlegelő, a külpolitikai tényezőket is figyelembe vevő vizsgálata; a „jó kormányzás” koncepciójára alapozó reformjavaslatok kidolgozása, különös tekintettel a hatalommegosztás, a közhatalom gyakorlásának komplex elemzésére és az önkormányzatok távlati fejlesztésére (államháztartás, közigazgatás, igazságszolgáltatás, társadalomszervezés, védelmi rendszerek szakmai-tudományágazati, transzdiszciplináris és szervezési-szociológiai elemzése).

3) Új kihívások az állam és igazgatás területén

A folyamatosan változó környezet folyamatosan változó kihívások elé állítja az államot. Ilyen kihívást jelent az állam működésében a migráció, a katasztrófák elleni védekezés, a nemzetbiztonsági tudatosság megteremtése, a fenntartható fejlődés új dimenzióba helyezése, az éghajlatváltozás jelentette negatív hatások, a digitális világ robbanásszerű fejlődése, a nemzetközi biztonsági környezetben beállt változások. Elengedhetetlenek tartjuk a modern állam gazdasági szerepének vizsgálatát, a gazdaságpolitika, a közmenedzsment, és a gazdasági növekedés intézményi feltételei kutatását.

4) A hivatásrendi hagyományok kutatása

Az egyetemen oktató hivatásrendek történetének és a vállalásra érdemes történelmi hagyományok megismertetésének kiemelt szerepe van egyetemünkön. A képzési és kutatási feladatokat át kell hatnia az európai értékek megbecsülésének, amely csak a magunk értékeinek ismeretében lehetséges, ahogy egészséges nemzeti identitás nélkül sincs más nemzetek identitása iránti tolerancia. Kiemelt feladatunk ezért az egészséges nemzeti identitás erősítését célzó államtudományi központú kutatások folytatása, különösen a hivatásrendi hagyományok kutatása és ezek beépítése az oktatásba, nevelésbe (Magyary Zoltán hagyatéka, Egyed István munkássága, Molnár Tamás hagyatéka, hivatásrendi történelmi kutatások).

Kiemelt kutatási területek a műszaki tudományok területén

Az egyetem fejlesztésének egyik fontos stratégiai iránya a műszaki terület fejlesztése, a képzési és kutatási képességek erősítése. A prioritást jelentő területeknek kiemelkedő

teljesítményt kell nyújtaniuk, egyediséget kell felmutatniuk, jó együttműködést kialakítva a műszaki felsőoktatás és az ipar képviselőivel. Ennek megfelelően a műszaki tudományterületen az alábbi kutatási irányokat szorgalmazzuk:

- a digitális állam,
- a kiberbiztonság,
- a környezetbiztonság,
- a katasztrófák elleni védekezés,
- a védelmi célú műszaki kutatások,
- a logisztika és közlekedés.

A fenti kutatási irányokon belül az állam működését hatékonyabbá tevő, a jó állam koncepcióját kiszorgálni képes kutatási feladatok azok, amelyek támogatásra érdemesek. A prioritásokon belül is szinte valamennyi esetben nagyfokú specializáció – feldolgozást, fejlesztést igénylő szakterület – azonosítható, amely a kutatási lehetőségek bölcs feltárását, a megvalósítható kutatások közötti forrásmegosztás optimalizálását követelik meg. Mindezekon túlmenően egyértelmű, hogy a prioritások értelmezési tartományát úgy kell meghatározni, hogy a szakterületek egymással határosak és olykor átfedéssel kutathatók.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy **az egyetemi interdiszciplináris kutatások** (migráció, terrorizmus elleni harc, kiberbiztonság, fenntarthatóság, környezeti biztonság) valamennyi kollégium közös erőfeszítését igényli.

A KFIS sikerében meghatározó a humán erőforrás fejlesztése. Ez akkreditációs mérőpont (minősített oktatók aránya), kiválósági mutató (szakkollégiumok száma és hatékonysága, TDK aktivitás és eredményesség) és összhangban van a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia elveivel. Utóbbi megfogalmazása szerint: *„minden nemzedék anyagi, szellemi és lelki jólétének elősegítéséhez szükséges javak – legyenek azok a piaci koordináció révén előálló termékek és szolgáltatások, illetve az állam vagy más intézmények által biztosított közjavak – létrehozása nem lehetséges négy alapvető erőforrás: az emberi (humán), a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrások hiányában. Szüksége lesz minden generációnak emberi erőforrásokra: megfelelő létszámban és jó egészségi állapotban élő emberekre, tudásukkal, képességeikkel együtt....az ember immár a közgazdasági mérések szerint is a nemzet legfontosabb erőforrásává vált.”* Ennek megfelelően kiemelt célunk az oktatói minőség javítása (MTA doktori cím, habilitáció és doktori (PhD) fokozat megszerzésének támogatása), tehetséggondozási rendszer támogatása (TDK aktivitás és

minőség mérhető fejlesztése, minősített szakkollégiumok és kollégisták számának növelése), a munkatársi kompetenciák fejlesztése.

A KFIS célkitűzései mögé olyan kutatási infrastruktúra megteremtése szükséges, amely – építve a meglévő, vagy a hálózati partnereknél elérhető laborokra – támogatja a színvonalas kutatásokat, az elektronikusan vagy hagyományos adathordozókon hozzáférhető tudásbázisok létrehozását. Ez egyrészt elengedhetetlen a kutatási hatékonyság szempontjából, másrészt megfelel a Nemzeti Kutatás-fejlesztési innovációs stratégia alapvető prioritásának is. Egyetemünkön a kutatási infrastruktúra hatékonyságát nem gazdasági, sokkal inkább a tudományos kiválóság mentén (külső és belső felhasználók, külső és belső kutatók minőségi publikációi) szabad mérni és megítélni.

A műszaki tudományterülethez kapcsolódó kutatások különösen infrastruktúra igényesek. Stratégiai céljainkkal összhangban e terület erősítését ebből a szempontból is fontosnak tartjuk és a kutatási erőforrások elosztásánál figyelembe vesszük.

Eredményességi mutatók

Az egyetem Intézményfejlesztési Tervének megfelelően az együttműködés területén a következő eredményességi mutatókat tekintjük mérvadónak:

- hazai intézményi (egyetemi, közintézményi) együttműködésben szervezett tudományos programok, minőségi publikációk számának növelése;
- nemzetközi intézményi (egyetemi, közintézményi) együttműködésben szervezett tudományos programok, minőségi publikációk számának növelése;
- hazai intézményi (egyetemi, közintézményi) együttműködésben elnyert K+F források mértékének növelése;
- nemzetközi intézményi (egyetemi, közintézményi) együttműködésben elnyert K+F források mértékének növelése.

A kutatási kapacitások területén:

- MTA doktora címet szerzett oktatók és kutatók számának növekedése az egyetemen;
- habilitált oktatók és kutatók számának növekedése az egyetemen;
- tudományos fokozattal rendelkezők számának növekedése és arányának (oktatók/összoktató) javulása az egyetemen;
- oktatók/kutatók független idézettségének növelése (egy oktatóra/kutatóra jutó átlag);

- oktatók/kutatók összes tudományos közleményei számának növelése (egy oktatóra/kutatóra jutó átlag);
- oktatók/kutatók által írt monográfiák és szakkönyvek számának növelése (egy oktatóra/kutatóra jutó átlag);
- oktatók/kutatók külföldön megjelent tudományos közleményei számának növelése (egy oktatóra/kutatóra jutó átlag);
- oktatók/kutatók hazai kiadású idegen nyelvű közleményei számának növelése (egy oktatóra/kutatóra jutó átlag);
- egyetemi rangsorokban az oktatói kiválóság szinten tartása, fejlesztése;
- K+F célú pályázati források részarányának növelése a kutatási kiadásokban.

A kutatási infrastruktúra területén:

- az egyes kutatóműhelyek informatikai feltételeinek javítása, az empirikus kutatások adatelemzését segítő szoftverek beszerzése;
- egyetemi levéltár létrehozása;
- a kutatóközösségek számának növelése;
- a kutatási laboratóriumok számának növelése;
- az egyetemi könyvtár fejlesztése, nemzetközi adatbázisokhoz történő, minél szélesebb hozzáférés megteremtése.

A KFIS értékelése és nyomon követése

A KFIS-ben foglalt kutatási feladatok ellenőrzése és értékelése évente történik. Ugyancsak évente pontosítjuk a KFIS-ben megfogalmazott kutatási prioritásokat, függően a fenntartói igények és a körülmények változásától. Ennek támogatására belső monitoring- és értékelési rendszer épül ki, amelyben meghatározó szerepe van a Mérési, módszertani és monitoring csoportnak valamint a Fejlesztési Programirodának.

Mellékletek

A kollégiumok részletes kutatási prioritásai.

Állam- és közigazgatás-tudományi Kollégium

A modern társadalomtudományi (és azon belül az állam- és közigazgatási) kutatásoknak mindig szem előtt kell tartani az aktuális tendenciákat és kihívásokat. Az, hogy ez így van, kitűnik a külföldön és belföldön is folytatott kutatások jelenlegi irányultságából. A nemzetközi tudományos közösséget most komolyan izgatják a fenntarthatósági, a biztonsági és az államműködési kérdések, valamint azok a kérdések, hogy ezek a trendek hogyan befolyásolják az emberek jogait és mindennapjait. Ezek a kérdések és kutatások természetesen Magyarországon is jelen vannak. Az NKE kutató közössége, amely az utóbbi években komoly intézményi és személyzeti építkezéson ment keresztül, tisztában van ezekkel a kihívásokkal és a kollektív, illetve egyéni kutatások tervezése során igyekszik figyelemmel lenni azokra.

ÁLLAMTUDOMÁNY

Államelméleti és társadalomelméleti alap kutatások

Ezen belül különös figyelmet célszerű szentelni az állam történeti alakváltozásainak a vizsgálatára, továbbá a modern állam előtt álló kihívások kutatására, illetve az állam fogalmának alakulására. A prioritás egyaránt koncentrálna a korábbi és a mostani államelméletek elemzésére, a kölcsönhatások kiemelésére stb.

Államfunkciók, kormányzáselmélet, összehasonlító kormányzattan

Fontos a történeti és társadalmi kontextus ismerete, továbbá a kutatások elméleti megalapozása. Emiatt nélkülözhetetlen az állam történetének vizsgálata mellett a meghatározó államtudományi elméletek, koncepciók és a politikai ideológiák vizsgálata is. Itt is figyelmet kell szentelni az összehasonlító aspektusok érvényesítésére.

Állam- és jogrendszerek összehasonlító vizsgálata

A modern államtudományi kutatások elképzelhetetlenek az összehasonlító szempontok érvényesítése nélkül. Az összehasonlításnak ugyanakkor nemcsak az európai perspektívát kell érvényesíteni, hanem figyelembe kell venni a tágra értelmezett nyugati kontextust is, sőt, az azon túlterjeszkedő mozzanatok (például a BRICS államokat), más jellegzetes, a magyar külpolitikai szempontjából fontos térségeit.

Állam és társadalom a migrációs kihívások tükrében

A migrációs folyamatok mindig hatással voltak az államok fejlődésére és az államok aktuális képére. Új erővel jelentkezik a migráció, amely az államélet nagyon sok szegmensére van hatással. Kiemelt kutatási terület a migráció hatása az államokra, a gazdaságra és az államok emberi jogi kötelezettségeire.

Regionális kutatások

A regionális (areális) kutatások alatt a világ nagy régióinak a kutatását kell érteni, azok fejlődési sajátosságait, strukturális jellemzőit.

ALKOTMÁNYELMÉLET ÉS ALKOTMÁNYJOG

Az alkotmányelmélet főbb kérdései és aktuális trendjei

A modern alkotmányelmélet nagyon sokat foglalkozik az olyan hagyományos kérdések értékelésével, mint a szuverenitás, demokrácia, hatalommegosztás, alkotmányos identitás, politikai közösség kérdésköre, továbbá a jogforrások, legújabbban a minősített helyzetek.

A központi állami szervek működése hazai és nemzetközi perspektívában

Az alapvetően államszervezeti jellegű prioritás magába foglalja a különböző államhatalmi és közigazgatási szervek kutatását. Itt egyaránt fontos a magyar, európai és nemzetközi kontextus.

A közjog tudományának története és jelene, különös tekintettel a módszertani kérdésekre és a komparatiztika elméleti és gyakorlati kérdéseire

A tudománytörténet fontos előfeltétele a megfelelő kutatások megalapozásának. Ez a közjogi kutatásokra is vonatkozik. E prioritáson belül fontos szerep jut a jogi, kormányzástani, politológiai, intézményi és államtudományi komparatiztikának is.

Alkotmányjog a nemzetközi és uniós térben. A közjog fejlődésének új hazai és nemzetközi trendjei

Ebbe a prioritásba tartozik az európai és nemzeti alkotmányosság vizsgálata, a kölcsönhatások kérdése, új és átértékelt kihívások kérdése.

Alapjogok és az alapjogok érvényesülésének garanciális intézményei (beleértve az információs szabadság és az adatvédelem kérdéskörét)

Az alapjogok kutatása kiemelt jelentőségű a közszolgálati és kormányzati dolgozók oktatási rendszerében. Az alapjogok rendszerét nagyon sok kihívás éri, amelyek egyrészt a

globalizációval, másrészt a biztonsági kihívásokkal, harmadrészt a technikai fejlődéssel függnék össze. Fontos vizsgálati szempont az állam gyengülésének és erősödésének a hatása az emberi jogok érvényesülésére, valamint az emberi jogok védelmének nemzetközi szintjének folyamatos fejlődése és alakulása.

A kormányzás globális, uniós és nemzeti szintjei és azok kölcsönhatása

Az EU-ba és a modern nyugati demokratikus világba integrált Magyarország egy olyan közösségnek a része, ahol komoly interakciók érvényesülnek. Ebbe a prioritásba tartoznak olyan kérdések, mint a jogi és intézményi dialógus kérdése, a jogátültetés problematikája, a hatalommegosztás elméletére gyakorolt hatások.

Emberi jogok az összehasonlító perspektívában

Az emberi jogok generációi, a nemzetközi szervezetek, szerződések, belső intézményes modellek és jogi kultúrák, mindez a globális, európai és regionális (közép-európai) perspektívában.

KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNY I.

(A közigazgatás-szervezési és önkormányzat-fejlesztési kutatási területek/prioritások)

A közigazgatás-tudomány nemzetközi és hazai története, a közigazgatás tudományos kutatásának elméleti kérdései

A közigazgatási kutatások tudománytörténeti, módszertani és elméleti előkészítése, különös tekintettel a korábbi és aktuális hazai és nemzetközi fejlődésre. Ehhez hozzátartozik az egyes irányzatok történeti és társadalmi beágyazottságának a vizsgálata, továbbá az empirikus és összehasonlító szempontok érvényesítése is.

A közigazgatás törvényes működésének garanciái

Ennek a prioritásnak szerteágazó tematikája van: egyebek mellett ide tartozik a közigazgatási eljárásjog kutatása, továbbá a közigazgatási bíráskodás modelljeinek vizsgálata, az ombudsmani és számvevőszéki ellenőrzés kérdése, a társadalmi részvétel kérdései.

A közigazgatási tevékenység szervezésének általános kérdései

Ide tartozik a közigazgatás-szervezés, közigazgatási menedzsment és modernizáció kérdésköre. Ebbe a prioritásba tartoznak egyebek mellett a területszervezési, területigazgatási, szakigazgatási, ellenőrzési, hatékonysági, költségvetési, pénzügyi kérdések.

A közszolgálat modernizálása és értékei, illetve a közszolgálati etika

A prioritás a tágan értelmezett közszolgálati kérdéseket foglalja magában és kiemelt figyelmet szenteli a kiválasztási/rekrutációs, finanszírozási, ösztönzési, ellenőrzési, hatékonysági, és más hasonló kérdéseknek. Fontos szerep jut itt az összehasonlító aspektusoknak, illetve a nemzeti, szupranacionális és nemzetközi közszolgálati rendszerek vizsgálatának, az egymásra gyakorolt hatás kutatásának.

Települések, önkormányzatok és közszolgáltatások fenntarthatósága, versenyképessége

A helyi fenntartható gazdaság fejlesztése és a versenyben való helytállása az önkormányzatok új feladata, a jólét legalapvetőbb forrása. Merőben új gazdaság- és társadalomszervezési, technológia-alkalmazási képességeket feltételez. Az EU immár hagyományos fejlesztési iránya, a hazai közigazgatás-fejlesztési stratégiában új, meghatározó – a stratégiában általánosan érvényesítendő – követelményként jelenik meg.

Az önkormányzatok, közszolgáltatások stratégiai menedzselésének képessége

A hazai közigazgatás-fejlesztés utóbbi évtizedének felismerése (belső kontrollrendszerek fejlesztése, a stratégiai tervezés, teljesítménykontroll, CAF minőségértékelés bevezetése kapcsán), hogy a szervezetfejlesztésnek alapvetően a stratégiai menedzsment képességét, szervezettségét és színvonalát kell javítania. Az aktuális prioritás a magasabb szintű menedzsment eredményeinek integrálása és intézményesítése egyben a szolgáltató állam kulcskövetelménye.

A helyi társadalmi kohézió, közösségi részvétel és partnerség közigazgatási kultúrája

A társadalmi részvétel, együttműködés és felelősségvállalás a helyi gazdaságfejlesztés és az önkormányzati stratégiai menedzsment lényegi kulturális alapfeltétele. EU-s fejlesztési irány (CLLD – *community-led local development*) és része a közigazgatás-fejlesztési stratégiának (lakosság, vállalkozók bevonása). A közigazgatás és közszolgáltatások társadalmisítása, közösségi alapokra helyezése a költségvetési erőforrások bővítésének is eszköze.

Önkormányzatok tudásmenedzsmentje, szakmai kiszolgálása, az innováció terjedése

Az új követelmények és képességek megszerzésének alapvető feltétele a szükséges tudás és kapcsolódó szolgáltatások hozzáférése különösen a kisebb szakmai kiszolgálással, vagy annak hiányában működő helyi közigazgatási szervezetek, intézmények számára. Korszerű IT eszközökkel és hálózati megoldással kell biztosítani a képzési, tanácsadási és szakértői szolgáltatások elérését. A tudásmenedzsment, benne a jó gyakorlatok terjesztése a közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztés hangsúlyos területe.

A közigazgatási ügyintézés és közszolgáltatások helyi hozzáférhetősége

A polgár-, ügyfél-, igénybevevő központúság fejlesztése a hazai és nemzetközi viszonyok között hosszú távú, kiemelt cél és követelmény. Aktuális céljai az esélykiegyenlítés, a korszerű technológiák hatékony kihasználása, a visszajelzések fejlesztési célú felhasználása, az ügyfélterhek csökkentése, a korszerű, a közösségi bevonás lehetőségeit is felhasználó szolgáltatásfejlesztési megoldások alkalmazásával.

Az önkormányzati és közszolgáltatási működés hatékonysága

A hatékonyság általános – a hazai közigazgatásban is mély gyökerekkel (Magyary) rendelkező követelménye – szerves része a jó állam koncepciónak. A gyakorlatot meghatározó, intézményesített teljesítmény-követelménnyé válása, mint aktuális prioritás feltételezi, hogy a stratégiai menedzsmenttel szembeni, tényszerű és számszerű, mérhető és összevethető követelményként jelenjen meg a működésben, fejlesztési megoldások értékelésében és összevetésében.

KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNY II.

(A közigazgatás térbeliségével kapcsolatos fejlesztési kutatási területek / prioritások)

Hálózat kutatás a helyi szakigazgatás szintjén

A világ élvonalába tartozó hálózatkutatók iránymutatása alapján a szervezetek közötti, térbeli kapcsolati háló szerkezetének és csomópontjainak lokalizálása új távlatokat nyit a regionális tudományok közigazgatással foglalkozó szakterülete előtt. A helyi igazgatás rendszereinek önkormányzati és járási, körzeti (államigazgatási) szintjeinek a *networking* módszerével történő vizsgálata elősegíti a rendszerek működési zavarainak az előrejelzését, kiküszöbölését.

Stratégiai urbanizáció-tervezés és településmarketing

A területi igazgatásban a rendszerváltás óta nemzetközi viszonylatban a decentralizáció a *new public management*-hez próbált igazodni. 2010 óta a *neoweberi* paradigmaváltás hatására nálunk a *governance* helyett újra a *government*-re helyeződik a hangsúly. Az önkormányzatok megváltozott feladatellátásában a településrendezési urbanizációs stratégia-alkotás és az FDI vonzást célul kitűző új településmarketing jelenti a fő kutatási területet.

A területi statisztikai elemzések közigazgatási alkalmazás-fejlesztése

A közigazgatási informatikán belül Magyarországon – szemben az angolszász gyakorlattal – a térinformatika, a GIS (*geographical information system*) mindig is háttérbe szorult. A

statisztikai adatok területi elemzésére, tervezésre, helykiválasztásra, területminősítésre és döntéstámogatásra alkalmas módszer leghatékonyabb felhasználási területe az önkormányzati fejlesztési összegek térbeli elemzése és az LCA (*life circle analysis*) közigazgatási gazdasági életciklusra történő alkalmazása.

Fenntartható közigazgatás, területi kohézió és a sérülékeny erőforrások vizsgálata

A nagyvárosok és a funkcionális várostérségek igazgatási formáinak feltárása, a városhálózatok transznacionális együttműködése, a helyi erőforrások sérülékenységének elemzése, a területi kohézió erősítése (pl. az *Interreg* CCE Duna-stratégiában), alapvető részei a közigazgatás térbeli aspektusának. A hagyományos statisztikai adatfeldolgozó eszközök mellett itt tere van a távérzékelésnek (*remote sensing*), *monitoring*nak és az intelligens drón alkalmazás előkészítésének.

A front és a back office modernizációja, valamint a közszolgáltatások belső térbelisége

A térbeliség új dimenziója jelenik meg azokban a felhő alapú kutatásfejlesztésekben, amelyek úgy az ügyfélszolgálatban, mint a háttérhivatali operációban valós idejű munkafolyamatokra és virtuális környezetre építkeznek, ami az *e-government* (virtuális) térbeli kiterjesztését is jelenti (*augmented reality* = kiterjesztett valóság).

Geostratégia az államigazgatásban, mint a területi közigazgatás legújabb irányvonala

Napjainkban a geoökonómiai pénzhatalmi érdekek eredője következtében széttöredező világban egyértelműen felértékelődik a geostratégia szakterülete, ami egyrészt interpretálhatóvá teszi a politikai folyamatokat, másrészt előre jelezhetővé teszi a geopolitikai történéseket (migráció, terrorizmus, külkereskedelem, valutaárfolyam) és orientálhatja a területi politikát. A geostratégiai kutatás és oktatásfejlesztés megjelenése elengedhetetlen.

KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNY III.

(A közigazgatási kommunikáció és médiatudomány kutatási területei / prioritásai)

A magyarországi közigazgatási kommunikáció vizsgálata és értékelése

A közigazgatási szervek kommunikációjának kutatása részben a kommunikációs háttérmunkát vagy a szervezet képviselőjét végző alkalmazottak szervezetszociológiai felmérése, részben a kommunikációs célrendszer és a szemlélet feltárása, a polgárok elérésére használt csatornák (hagyományos és online médiumok, közösségi média, és a személyes találkozási lehetőség adó, jogszabályok biztosította és egyéb fórumok) feltérképezése, alkalmazásának elemzése.

Vezetőfejlesztés: kormányzási modellek és kommunikáció-centrikus kompetenciák fejlesztése

A kutatás az egyes kormányzási modelleket a vezetőfejlesztés, azon belül is elsősorban a kommunikáció-centrikus készségek fejlesztése szempontjából vizsgálja. A cél olyan innovatív képzési programok feltárása és elemzése magyar és nemzetközi téren, amelyek tudatosan készítik fel a vezetőket egy adott kormányzási modell megvalósítására.

A magyar közigazgatási szervek digitális identitása

Az információs társadalom globális szakirodalmában az online kommunikáció a domináns forma, ezért a digitális identitás tudatos építése részeként is egyre terjed. A magyar közigazgatási szervek digitális identitásának kutatása a digitális lábnyomok kialakításának tudatos vagy kevésbé tudatos voltára kíván rávilágítani és ajánlásokat fogalmaz. Az elért indikátorokkal a hasonló magyarországi és külföldi vizsgálatok eredményét egészíti ki.

Innovatív közösségi médiahasználat a közigazgatásban

A közösségi média a részvételi kultúra színtere, az ott megszokott kommunikációs viselkedési minták a vállalati, és az intézményi kommunikációt is átalakítják, új munkakörök, szabályzatok létrehozását, a back office, valamint front office munka újragondolását is magával vonja. A kutatás célja magyar és külföldi közigazgatási szervek innovatív közösségi médiahasználatának feltárása, a kihívások tipizálása, elemzése, a szolgáltató, ügyfélbarát közigazgatás jó gyakorlatainak megosztása.

Közigazgatási portálok kialakítása és ajánlása az ügyfélbarátság jegyében

A közigazgatás számára is kihívás az online megjelenés, a weboldalak ugyanis sajátos web-ergonómiai és használhatósági problémákat vetnek fel. Ilyen a tartalomstruktúra és a nyelvezet hozzáigazítása az ügyfelek előzetes felkészültségéhez, elvárásaihoz. A kutatás célja a weblapok konkrét, tekintet-követéses kamerával és felhasználói interjúkkal történő tesztelése, nemzetközi bevált megoldások feltárása, elemzése, ajánlások megfogalmazása.

Interkulturális készségfejlesztés és menedzsment a közigazgatásban

A korábban szervezetfókuszú interkulturális készségfejlesztés és menedzsment kutatása 2015-től társadalmi és nemzetközi szinten vált relevánssá (migrációs nyomás). A komparatív szemléletű, nemzetközi kutatás a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, a releváns nemzetközi szervezetek, multinacionális cégek, felsőoktatási intézmények gyakorlatait vizsgálja.

POLITIKATUDOMÁNY

Politikatudományi alapfogalmak

Hatalom, állam, legitimáció, ágazati politikák, bürokrácia, erőszak, erőszakszervezetek, világrendszer, konfliktus.

Politikai ideológiák

A politikai ideológia fogalma, az ideológiák főbb típusai, társadalmi beágyazottsága, dilemmáik.

A politikai rendszer és annak elemei

Érdekek, csoportok, konfliktusok és kooperáció, intézmények, kultúra, kapcsolódás más társadalmi rendszerekkel, gazdaság, jog, kultúra, igazgatás; politikai kommunikáció.

A modern politika rendszer modelljei

Demokráciák, diktatúrák és azok típusai, államformák, kormányzati rendszerek.

Politikai pártok és pártrendszerek

A választási rendszerek és pártrendszerek összefüggései, a pártok és ideológiák, a finanszírozási kérdések, a pártok és a lobbik.

Választójogi kérdések

Választási rendszerek összehasonlító elemzése, a nemzeti választási anyagi és eljárási szabályok fejlődése, kihívások, transzparencia, választói aktivitás, határon túli polgárok választójoga, a levélben vagy elektronikusan történő szavazás jó gyakorlatai.

Politikai érdekszervezetek, civil aktorok a politikában és egyes típusaik

A hazai és nemzetközi civil szféra problémái, az NGO-k változó szerepe, megítélése.

Érdekközvetítő rendszerek, pluralizmus és korporativizmus

A szakszervezetek, lobbiszervezetek, mozgalmak, tiltakozások, NGO-k szerepe a politikai folyamatokban, kapcsolódásuk a pártrendszerhez, a törésvonalakhoz, az állami szervek velük kapcsolatos eljárásainak és kapcsolatrendszerének hatása, a folyamatos kölcsönhatás a politikai rendszer állami- párt és civil szereplői között, konfliktus és kooperáció, lokális, nemzetállami és európai, valamint globális szinteken.

Politikai tiltakozások és azok intézményi keretei a V4 országokban

A tüntetések, sztrájkok, polgári engedetlenségi mozgalmak, azok szimbolikája, kultúrája.

Politikai kultúrák és típusaik, a mai politikai kultúra Európában és a világon

A politikai kultúra fogalmának általános vizsgálata, konkrét esetek, a politikai kultúra és viselkedési minták problémaköre. Politikai viselkedés- és magatartás kutatás.

Közpolitika és ágazati politikák

Különös tekintettel a közigazgatás, a biztonság- és a közrendvédelmi, és büntetőpolitikákra.

A modern politikai rendszer külső környezete

Modernizáció, globalizáció, integráció, az europaizálódás, a technikai fejlődés kérdései.

A mai magyar politikai rendszer dilemmái. Új demokráciák a kommunizmus után

Áttekintés a problémákról és eredményekről, a főbb dilemmák, terminológiai kérdések, tendenciák, közös és eltérő vonások.

Gazdaságtudományi Kollégium

A gazdaságtudományok kivételesen gazdag területét képezik a társadalomtudományoknak. A nemzetközi és hazai kutatási témák köre rendkívüli mértékben összetett. A releváns nemzetközi irányzatok áttekintéséhez a legjelentősebb, kiemelkedő személyi és anyagi feltételekkel rendelkező intézmények közgazdaságtudományi kutatásait tekintettük át. Az OECD, a Világbank és az IMF keretében folyó kutatások alapján – a teljesség igénye nélkül – a következő *fő meghatározó kutatási területek* rajzolódnak ki:

- termelékenység és hosszú távú növekedés;
- monetáris politika és pénzügyek;
- közfinanszírozás és költségvetési politika;
- nyitott gazdaságok, fizetési mérleg, külső egyensúly, eladósodás;
- piacformák, versenyt torzító megállapodások, piaci liberalizáció, összeolvadások, felvásárlások;
- szabályozási reform és versenypolitika;
- munkapiac, humán tőke és egyenlőtlenség;
- zöld növekedés és fenntartható fejlődés;
- digitális gazdaság;
- agrárpolitika és támogatások;
- gazdasági kormányzás;
- nemzetközi kereskedelem, kereskedelem és fejlesztés, kereskedelem és környezet;
- nemzetközi gazdasági integráció;
- globalizáció;
- beruházási politikák és megállapodások;
- migráció gazdasági összefüggései, migráció és fejlődés;
- regionális, vidék- és városfejlesztés;
- szegénység elleni küzdelem, inkluzív növekedés és társadalmi fejlődés;
- innováció, kutatás- és tudásmenedzsment.

Ajánlott kutatási prioritások

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen annak küldetése, alapvető tartalmi jellemzői alapján magas színvonalú gazdaságtudományi alap- és alkalmazott kutatások folytatása indokolt. Kiindulópontként rögzítést igényel: a *modern állam gazdasági szerepének* vizsgálata tölthet be központi szerepet az egyetem keretei között folytatandó kutatásokban. A közgazdaságtudományi szakirodalom alapján három terület kerül áttekintésre: a modern állam gazdasági szerepe, a globális kockázatok, illetve az állam változó szerepe a globális gazdaságban.

Az államtudományok problémakörének átgondolásához megkerülhetetlen a *modern állam gazdasági szerepének* áttekintése, kiemelt figyelemmel a *nemzetközi koordinációs mechanizmusok* és a nemzeti államok gazdaságszervező funkciói működése kölcsönös összefüggéseire.

Az állam tevékenysége nem egyszerűen szervezési-technikai jellegű feladatmegoldás, hanem egyúttal a *közjó szolgálata* érdekében tett erőfeszítés. Ez nyilvánvalóan a *minimális funkciókon* túlmutató módon a *közbülső funkciókra* (az externalitásoknak a környezetvédelemben és az oktatásban való érvényesítésére, az oktatás minőségi javítására, a monopóliumok szabályozására és a szociális ellátásokra), valamint *az aktivizáló funkciókra* (a versenyképesség javítására, a jövedelem-újraelosztásra és az állami, pénzügyi ellenőrzésre) is vonatkozik.

A Gazdaságtudományi Kollégium a következő kutatási prioritásokat határozta meg:

- *Gazdaságpolitikai kutatások.* A hatékony kormányzás alapfeltétele a társadalom egészének érdekeit szem előtt tartó törvényhozás és végrehajtás. Jó és végrehajtható törvényeket csak a szakpolitikák és azok egymásra hatásainak alapos ismeretével lehet alkotni. A különböző gazdaságpolitikai területek (kereskedelem, termelés, pénzügyek – ideértve az államháztartási pénzügyeket is – és fejlesztés) elemzése, hazai, európai és nemzetközi összefüggéseinek, kockázatainak feltárása nemcsak a gazdasági kormányzás, hanem a kormányzás minden területének stratégiai tervezését segítheti. A kockázatok feltárásával segítheti a megfelelő törvények, jogszabályok előkészítését, az intézményi adaptáció folyamatát.
- A *közmenedzsmentet* középpontba helyező kutatások a szükséges változások menedzsmentjét (intézményi/szervezeti menedzsment, hálózatok, teljesítményértékelés és

- motiváció, stratégiaalkotás, legjobb gyakorlatok, hatékonyság, társadalmi felelősségvállalás stb.) helyezik előtérbe.
- *A gazdasági növekedés intézményi feltételei.* (Konvergencia és növekedés; intézmények és politikák növekedési hatásai; állam és növekedés; európai integráció és gazdasági növekedés; európai növekedési modell, a növekedési modell eróziója és krízise; felzárkózás, konvergencia, növekedés).
 - *A strukturális reformok gazdaságtana.* (A strukturális reformok fő területei: termék-, pénz- és munkapiaci reformok, a tudást és az innovációt előmozdító reformok; a strukturális reformok hatásai parciális megközelítésben; makrogazdasági hatások; kölcsönhatások az egyes reformterületek között: reformszinergia, tovagyrűzés; az innováció strukturális kérdései; a strukturális reformok átfogó hatásmechanizmusa).
 - *Szupranacionális és nemzeti koordináció a Gazdasági és Monetáris Unió rendszerében.* (Gazdasági integráció és szuverenitás; monetáris politika, az Eurosystem működése; fiskális politika; gazdaságpolitikai koordináció; több szintű gazdasági kormányzás; európai növekedési programok, Európa2020; stabilizációs mechanizmusok; a „teljes” gazdasági unió kiépítésének lehetőségei és hatásai; közös költségvetés, a fiskális (pre)föderalizmus hosszabb távú lehetőségei).
 - *Közpénzügyek.* Alapvető fontosságú a fenntartható közpénzügyek hazai és nemzetközi feltételeinek, tényezőinek feltárása. Kiemelt figyelemmel vizsgálandó a közpénzügyek minősége. A fiskális politika területén a hazai és nemzetközi tendenciák elemzése, a hatékony állam működéséhez, a fenntartható egyensúlyhoz és növekedéshez szükséges jó fiskális politikai gyakorlatok azonosítása szükséges. A jó állam működésében a hatékony és szabálykövető *államháztartási gazdálkodás* intézményi szinten is fontos terület. Annak rendszerszintű elemzése és fejlesztése hozzájárulhat a good governance koncepciók fejlesztéséhez.
 - *Nemzetközi és európai közpolitikák.* (Kohézió és kohéziós politika az Európai Unióban; versenyképességi és innovációs politika; az EU Közös Agrárpolitika reformja, új vidékfejlesztési paradigma; a közös politikák és a közös költségvetés dilemmái).
 - *Globalizáció, globális gazdasági koordináció.* (Globalizáció és a nemzetközi gazdaságtan; globális és regionális áruáramlások; a nemzetközi kereskedelempolitika rendszerének fejlődése; regionális megállapodások; a jelenlegi és a jövőbeli WTO tárgyalások, hatásvizsgálatok).

- *A XXI. század gazdasága.* A Kollégium kiemelt jelentőséget tulajdonít a legújabb műszaki, környezeti, társadalmi trendek gazdasági összefüggéseinek. A tudásgazdaság, a digitális gazdaság, a fenntartható növekedés, az idősödő társadalom és az innovatív társadalmi berendezkedés egyaránt óriási lehetőségeket és egyben hatalmas kockázatokat jelent a nemzetállamok számára. E trendek és folyamatok feltárása, a gazdasági növekedéssel történő összekapcsolása, menedzselése és a kormányzás, közigazgatás e trendeket figyelembe vevő fejlesztésére vonatkozó következtetések, javaslatok megfogalmazása elengedhetetlen a fenntartható kormányzás szempontjából.
- *Integritás.* Az állam gazdasági szerepe, hatása, a közigazgatás és a gazdaság kölcsönhatása, a társadalom és a gazdaság erkölcsi állapota, az állam szerepe e területen, a korrupció elleni harc eszközzrendszere, hatékonysága, a továbbfejlesztés irányai.
- *Nemzetközi fejlesztés és fejlődés.* Különböző növekedési és fejlődési modellek elemzése, összehasonlítása, a szegénység elleni küzdelem, az országokon belüli és az országok közötti jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentésének lehetőségei állnak a kutatások középpontjában.

A javasolt prioritások átfogó jellegéből adódóan a *kutatási együttműködések* lehetősége széles körű. A nemzetközi megállapodások, a globális kockázatok és a fenntarthatóság kivétel nélkül minden területet érintenek. A prioritásokat követve nemcsak a különböző kollégiumok összehangolt munkájára (egy-egy terület jogi-közgazdasági, biztonságpolitikai-gazdasági, műszaki-gazdasági stb. megközelítésére) nyílik lehetőség, hanem hazai és külföldi intézményekkel történő együttműködésre is. Példaként említhető a nemzetközi kereskedelmi és beruházási megállapodások jogi és közgazdasági; a nyersanyag- és energiapiac jogi, biztonságpolitikai, logisztikai, igazgatási és közgazdasági; a digitális gazdaság jogi, védelmi, műszaki, igazgatási és közgazdasági; valamint a szélsőséges időjárási események, a klímaváltozás biztonságpolitikai, rendészeti, műszaki és gazdasági megközelítése.

A fenti területek vizsgálatára a *kutatásmódszertan teljes eszköztárának* alkalmazása szükséges. Az ex-post elemzések épp olyan fontosak, mint az előrejelzések. A legkorszerűbb hazai és nemzetközi szakirodalom feldolgozásán túl döntő jelentőségű az empirikus módszerek (kvantitatív analízis, dokumentumelemzés) széles körű alkalmazása. A *menyiségi elemzések* (általános és részleges egyensúlyi modellek, növekedési modellek, növekedési számvitel, gravitációs modellek, korrelációs és regressziós elemzések, panelek, rangsorok, mutatók) a minőségi elemzésekkel együtt adhatnak teljes képet egy-egy vizsgált területről.

Hadtudományi Kollégium

A hadtudományok helye az egyetemi kutatásokban.

A 2015-2020 Intézményfejlesztési Terv (IFT) az „államtudomány” részeként nevesíti a védelmi kutatásokat (rendvédelem, honvédelem, katasztrófa-védelem), a közrend és közbiztonsággal, valamint a nemzetbiztonsággal összefüggő kutatásokat. Az *IFT konkrétan is meghatároz kutatási feladatokat*, amelyet a Hadtudományi Kollégiumnak tervezni és szervezni kell. Az egyetemi Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégia az új környezeti kihívások, az állam és a jó kormányzás, valamint az egyes hivatásrendek tevékenységének tudományos vizsgálatát határozta meg fő kutatási prioritásként. Az egyetemi célok és feladatok mellett a katonai kutatásoknak a megrendelő kutatási igényeit is szolgálni kell, amelyek a nemzetközi követelményekből és a honvédség előtt álló feladatokból fakadnak.

Nemzetközi és hazai kutatási főirányok

A nemzetközi térben a hadtudományi kutatások általában az adott ország előtt álló védelmi feladatok megvalósítását szolgálják. Ennek ellenére a három katonai nagyhatalomban (USA, Oroszország és Kína) folyó közép- és hosszú távú kutatások alapján nemzetközileg *hat kutatási főirányt* lehet beazonosítani. Ezek a stratégiai irányok a következők: (1) stratégiai vezetés, (2) a jövő fegyveres erői, (3) a hibrid hadviselés kihívásai, (4) a haderők humán kérdései, (5) modern technológia alkalmazása a haderőben, valamint a (6) regionális geopolitikai válságok. A hadtudomány területén *a nemzetközi trendek ismerete elengedhetetlen, mert másképpen az interoperabilitás követelményeit a multinacionális műveletekben nem lehet teljesíteni.*

A katonai elmélet és gyakorlat szempontjából elengedhetetlen, hogy a kutatások *szinkronban legyenek a NATO és az EU feladataival és tevékenységével.* Az Észak-atlanti Szövetségben a NATO Tudományos és Technológiai Szervezete (NSTO), az EU-ban az egységes külügyi szolgálat (EEAS) és az EU Védelmi Ügynökség (EDA) kutatási programjaihoz kell alkalmazkodni. A Hadtudományi Kollégiumnak azonban saját tevékenységével nem csupán e fenti irányok követését kell megcéloznia, hanem a hazai tudományos eredményekkel hozzá kell járulni a nemzetközi tudás adaptálásához, illetve magyar eredményekkel történő formálásához. Különösen eredményes lehet ez a *közvetlen térségi tematikáknál* (V4 védelmi együttműködés, regionális katonai együttműködés /MLF, Tisza zászlóalj/ illetve magyarországi NATO elemek), két- és többoldalú védelempolitikai együttműködéseknel, illetve szövetségi programoknál (Pooling & Sharing; Smart Defence).

A nemzetközi trendekhez kapcsolódóan a kutatásoknak hozzá kell járulni a HADERŐ 2025 jövőkép, szakpolitikai stratégia kidolgozásához, a Magyar Honvédség aktív és tartalékos erői optimális arányának eléréséhez, a haditechnikai modernizáció megkezdéséhez, valamint a fegyveres erő stratégiai, hadműveleti és harcászati vezetésének megújításához. Az ukrán válsággal összefüggésben vizsgálni kell az országvédelem kérdéseit, a Székesfehérváron felálló NATO vezetési elem (NFIU) nemzeti vezetési rendszerbe kapcsolódásának kérdéseit, a befogadó nemzeti támogatás komplex feladatait. A kollektív védelem feladatainak kutatásaiban előtérbe kell helyezni a NATO készenléti akcióterv (RAP) magyar vonatkozásainak vizsgálatát, a feltételrendszer javítását. Vizsgálni kell a tartalékos haderő képességfejlesztési lehetőségeit, illetve a honvédelem és társadalom kapcsolata megújításának újszerű módszereit. Modellezni szükséges a haderő megnövekedett egyidejű feladataiból (nemzetközi feladatok: műveletekben való részvétel, készenléti és elrettentési feladatok, gyakorlatok) és az új biztonsági helyzetből (határbiztosítás, biztonság-fokozó hazai intézkedések) fakadó hazai teendők egyidejű, rövid és hosszú távú feladatait. A tömeges migráció okozta veszélyhelyzetből és a terrorveszély-helyzetből fakadó tartós feladatok megoldása érdekében tanulmányozni kell a haderő struktúráját, egy állandó országvédelmi reagáló erő létrehozását. Fontos intellektuális kihívásnak tekintjük az 1995-ben megjelent, kétkötetes *Hadtudományi Lexikon megújítását, egy korszerű hadtudományi enciklopédia* kidolgozását.

Kutatási prioritások

A hadtudományi kutatásokat a nemzetközi feladatokhoz, illetve a jó állam működéséhez egyszerre kell kapcsolni úgy, hogy *közben teljesüljenek* az Intézményi Fejlesztési Tervben és Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiában (KFIS) meghatározott feladatok is.

1. Hadelmélet és hadviselés

Új biztonsági veszélyek és fenyegetések jelentek meg, amelyek magukkal hozták a hadelméleti kutatások tematikájának változását, vizsgálati körének szélesedését. A gyorsan változó biztonsági környezetben nemcsak a katonai vezetés, hanem a nemzeti kormányok és a szövetségek vezetése is *azonnali válaszokat vár* az új veszélyekre és fenyegetésekre, amelyeket többé nem lehet csak katonai eszközökkel kezelni. Ma már nemcsak béketámogató műveletekben van szükség a civil és katonai együttműködésre, a fegyveres erők, rendvédelmi szervek és nemzetbiztonsági szolgálatok együttes tevékenységére, hanem az európai válsághelyzetek kezelésében is. A modern hadelméletnek ma már a nem katonai tényezőkkel és aktorokkal is számolni kell, amely közelebb viszi a hadművészet „kemény magját” a közös civil kutatásokhoz. Az országvédelmi feladatok tervezésébe be kell vonni a kormányzati,

önkormányzati, és BM-szerveket is, amely új kihívások elé állítja a hadelméleti kutatásokat. A magyarországi migrációs és terrorfenyegetés körülményei között *előtérbe kell helyezni a haderő-szervezési és mozgósítási kutatásokat*, a szervezeti átalakítások miatt pedig újra prioritást kell adni a *honvédelmi igazgatási kérdések* vizsgálatoknak. E kutatási kihívások felerősítik a katonai vezetőképzéssel szemben támasztott követelményeket, új koncepciók, megoldások és módszerek bevezetésének szükségességét, a vezetés filozófiájának változását követő kutatások támogatását.

2. Stratégiakészítés és védelmi tervezés

A gyorsan változó biztonsági helyzet megköveteli Magyarország biztonságáról, védelméről szóló *stratégiai dokumentumok, jogszabályok és tervek felülvizsgálatát*. Bár a jelenleg érvényben lévő stratégiák 2012-ben születtek (nemzeti biztonsági stratégia, nemzeti katonai stratégia), a 2015. évi migrációs válság és terrorveszély szükségessé teszik a dokumentumok felülvizsgálatát és pontosítását. *A stratégiák felülvizsgálatát egy időben kell végezni a Honvédelmi Minisztérium tervezési rendszerének megújításával*. A kutatásoknak támogatni kell az új szakpolitikai stratégia /tízéves terv/ (2017-2016) összeállítását, a középtávú szakmai programok (2017-2020) elkészítését. A középtávú tervezésnél a kutatásoknak elő kell segíteni a haditechnikai modernizációt (nemzeti helikopterképesség megteremtése, folyó fejlesztési programok/gépjárműbeszerzés, tábori vezetési képesség létrehozása, radarrendszer fejlesztése, Gripen-lízing/) és a lövészkatona 2020 egyéni harcfelszerelés fejlesztését.

3. A Magyar Honvédség jövőképe 2025

Az országot, a haderőt érintő hatások, kihívások és veszélyek hatékony kezelése szükségessé teszi a fegyveres erő jövőbeni fejlesztési kérdéseinek kutatását. A 2025-re készülő haderő vízió nem nélkülözheti a számításokat megalapozó scenáriók kidolgozását, a kor haditechnikai fejlődési rendjeinek feltárását, a hazai és nemzetközi műveleti tapasztalatok feldolgozását, valamint a jövőbeni pénzügyi lehetőségeknek megfelelő tervezést. A Magyar Honvédség meg nem kerülhető átfegyverzése miatt szükség lesz a 10 éves távon túlmutató hosszabb távú (2030-2040) fejlesztési elképzelések kidolgozására is.

4. Honvédelem és jó kormányzás

A korszerű haderő-fejlesztés nem elegendő a fizikai biztonság fenntartására, a szuverenitás védelmére. A konfliktusok elemzése azt bizonyítja, hogy a hon védelmének ügye *össz nemzet* ügy, nem elegendő csak az elérendő célok meghatározása, a jogszabályi mozgástér kidolgozása, valamint a szükséges erőforrások biztosítása. Az átfogó biztonság nem nélkülözheti az állami és önkormányzati szervek közreműködését, a cselekvésre képes

társadalmat, a biztonságért tenni akaró állampolgárokat. Ezeket a tényezőket vizsgálja az *Átfogó Védelmi Jelentés/Index*, amely részét képezi a Jó Állam kutatásoknak.

5. Országvédelem

A közelmúlt biztonsági történései (ukrán válság, az ISIS fenyegetés, a migrációs nyomás) *új helyzet elé állították Magyarországot*. Szövetségesként részt kell venni a NATO és EU kezdeményezésekben, feladatokban és programokban, ugyanakkor egyes feladatokat (a schengeni külső határ vagy a magyar határ védelme) önállóan is meg kell oldania. Mivel Magyarország is része lett a veszélyhelyzeti tervezésnek, továbbá a jövőben is nem enyhülő migrációs nyomásnak lesz kitéve, *ki kell dolgozni az országvédelem új forгатókönyveit, a határvédelem lehetséges megoldásait, a szövetségi együttműködés ország területén belüli politikai, jogi és gyakorlati megvalósulási módjait*.

6. Humán és személyügyi munka

2011-től a katonai pálya közszolgálati hivatásrendként jelenik meg, a munkaerő-piaci elfogadottság, az állami alkalmazás és a piaci szektor között mozog. A humán és személyügyi kutatásoknak az új humánkoncepció jelenleg kidolgozás alatt álló elemeire kell koncentrálni, hogy minél előbb megnyugtató válaszokat tudjunk adni a katonai hivatás és szolgálat hosszú távú kihívásaival kapcsolatos kérdésekre. Ugyancsak kiemelt kutatási feladat a morális, intellektuális és fizikai tényezők szerepének vizsgálata a humán erőforrás vonatkozásában.

7. Nemzetközi válságkezelés és békefenntartás

Az ISAF afganisztáni kivonásával, a balkáni katonai missziók szerepének átértékelődésével, a hagyományos és új típusú válságok egy időben történő kezelésével, valamint a magyar politika átalakulásával (globális nyitás külpolitikája) új helyzet alakult ki, amelyre a honvédelmi kormányzatnak is reagálni kell. A kormány 2014. évi programja előírta, hogy meg kell találni „a magyar honvédelem és honvédség helyét a 21. századi nemzetközi együttműködési rendszerekben”. A Magyar Honvédség határbiztosítási feladatokba való bevonása szükségessé teszi *a nemzetközi békefenntartás és a hazai „békefenntartás” feladatainak közös szempontú elemzését, a hazai viszonyokra történő hatások újbóli feltérképezését*. Folytatni kell az új típusú műveleti környezet sajátosságainak és hatásainak feltárását, a tapasztalatok feldolgozását, a szükséges doktrinális válaszok megtalálását, valamint a terrorizmus elleni harc, a válságkezelési és békefenntartási tapasztalatok beépítését az országvédelem, a nemzetközi békefenntartás és a kollektív védelem feladatköreibe

8. Hadtörténelem, hagyományörzés, civil-katonai kapcsolatok

A Magyar Honvédségnek kezdeményezően kell fellépni a civil-katonai kapcsolatok javítása érdekében, amely azonban nem nélkülözheti a honvédelem fejlesztését segítő rendszerek

kialakítását, a szükséges erőforrások biztosítását. A hadtudományokhoz kapcsolódó határterületeken végzett kutatások hozzájárulhatnak megalapozott döntésekhez, a régóta megfogalmazott társadalmi igények kielégítéséhez. Különösen fontosnak tartjuk a hadtörténelem, katonai hagyományok, a katonai múlt hasznosítható tapasztalatainak feldolgozását.

A hadtudományi kutatásokon kívül a katonai oktatók és kutatók részt vesznek **az egyetemi interdiszciplináris kutatásokban**. Különösen fontosnak tartjuk (1) a terrorizmus elleni harc, (2) a kiberbiztonság, (3) a robotikai kutatások, (4) a migráció, (5) a katasztrófavédelem és a (6) környezeti biztonság katonai kérdéseinek vizsgálatát közös egyetemi kutatások részeként.

Kutatási módszertan és kutatásszervezés

A hadtudományi kutatásokat alapvetően a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar intézetei és tanszékei valósítják meg az egyetem többi karaival és intézeteivel, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség kutatóhelyeivel, valamint a Magyar Hadtudományi Társasággal együttműködésben. A hadtudományi kutatások során az alkalmazott kutatási eljárásokat és módszereket helyezzük előtérbe, szem előtt tartva az interdiszciplináris kutatásszervezés elveit és követelményeit.

Emberi Erőforrás Kollégium

Az Emberi Erőforrás Kollégium (EEK) által támogatott kutatások a K+F+I által jelzett kutatások mindhárom típusát átfogják. Az EEK a megjelölt kutatásokat nemzetközi és hazai kutatási hálózatok kialakításával kívánja megvalósítani. A kutatások mindegyikének az „államtudomány”, azaz az állam és a közszolgálat átfogó, multidiszciplináris, komparatív, alap és alkalmazott megközelítését kell szolgálniuk, a magyar állam kormányzásának hatékonyságát, versenyképességét kell megalapozniuk. Az EEK támogatott kutatásai összhangban vannak az egyes közszolgálati hivatásrendek integrációjával.

Az EEK kutatási keretei, nemzetközi és hazai hálózatok

Az EEK széles körben támaszkodik különböző együttműködések, kutatóhelyek eredményeire. Ezek közé tartozik az European Institute of Public Administration (EIPA), az European Public Administration Network (EUPAN), az European Group for Public Administration (EGPA), The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), az International Public Management Network (IPMN), Cranfield Network (CRANET), az Institut de la Francophonie pour l'Administration et la Gestion (IFAG) a Babson College, az Universidad de Desarrollo, a University Tun Abdul Razak, a Tecnológico de Monterrey. Támaszkodik a jogi karok tudományos kapacitására, az érintett kormányzati szervek (Belügyminisztérium, Miniszterelnökség, kormányhivatalok, stb.) közreműködésére.

Az EEK felhasználja a tagjai és a partnerei által elvégzett korábbi kutatási eredményeket. Ezek az alábbiak: az OTKA 78 255 projekt keretében „Foglalkoztatás és bérek a közszférában. Mikroökonómiai elemzések; ÁROP 2.2.17. keretében, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium és az NKE együttműködésével elvégzett „Új közszolgálati életpálya” kutatások.

A kutatás céljainak megvalósítását szolgálja a közszolgálati jog és az emberi erőforrás gazdálkodás területét átfogó széleskörű, tudományos és oktatási együttműködési hálózat kialakítása is nemzetközi és hazai téren egyaránt. Nemzetközi szinten az EKK két nemzetközi hálózat létrehozását támogatja. A Comparative Civil Service Network (továbbiakban: CCSN) és a Comparative Public HR Management Network (továbbiakban: HRN) nemzetközi hálózatokat a munkajog és a HR területén már működő, hasonló hálózatok (European Labour Law Network, Labour Law Research

Network, Cranfield Network) mintájára alakítja ki oly módon, hogy – építve ezek tapasztalataira – összefogja az európai közszolgálat kutatóhelyeit és képviselőit. Mindkét hálózat a kutatási területekhez kapcsolódóan jogi és HR kutatási témákat határoz meg, és kutatásokat folytat. Évi rendszerességgel tudományos konferenciákat (annual conference), workshopokat szervez; honlapot működtet, jogeseteket gyűjt és értékkel, jelentéseket (pl. flash report) készít, valamint rendszeres és egyéb kiadványokat (pl. working paper series, országtanulmányok) jelentet meg.

Az EKK a hazai hálózati együttműködés keretében Közszolgálati HR Klub (a továbbiakban: HR Klub) megalakítását javasolja, amellyel közös szakmai fórumot teremt a közszolgálati humán menedzsmenttel foglalkozó és a HR szakmára nyitott szakembereknek. A HR Klub kiemelt feladata, hogy eljuttassa a hazai és nemzetközi közszolgálati „jó gyakorlatokat” a HR szakemberekhez, illetve megfelelő szervezeti kereteket nyújtson a tapasztalatcseréhez, az aktuális problémák és gyakorlatok megbeszéléséhez, értelmezéséhez, állásfoglalások kialakításához. A HR Klub tevékenységei: szakmai fórumot működtet meghatározott rendszerességgel, honlapot működtet, tematikus tanulócsoportokat hoz létre, képzéseket tart és helyszíni tanácsadási lehetőséget biztosít. Bekapcsolódik a témával összefüggő kutatásokba, bevonva a doktori képzésben – az emberi erőforrás témában kutató – hallgatókat, oktatókat; szakmai konferenciákat, szimpóziumokat, kerekasztal beszélgetéseket szervez; a HR Klub működésével kapcsolatos kiadványokat jelentet meg. Együttműködik hazai és nemzetközi szakmai társszervezetekkel a „jó gyakorlatok – jó megoldások” megosztása érdekében; a hálózati együttműködés eredményeit hasznosítja a képzésben, továbbképzésben.

Az EKK által javasolt kutatási prioritások

A közszolgálati emberi erőforrás gazdálkodáshoz kapcsolódó, támogatásra javasolt kutatási irány és kutatási témák

A stratégiai alapú, integrált emberi erőforrás gazdálkodás közszolgálati rendszerműködésére ható külső környezeti kihívások vizsgálata

- Az állami szerepvállalás, a kormányzás, a politikai programok, a szakpolitikai célkitűzések, a közérdek érvényesítés hatása a közigazgatás személyzetére.
- A New Public Management és a Neo-Weberian State értelmezése és alkalmazása a közszolgálatban

- A közszolgálatok munkaerő-piaci kitettségének, versenyképességének helyzete a nemzetközi szinten és a magyar közszolgálatban. A közszolgálat munkaerő-piaci igényének (létszám, összetétel, felkészültségi szint, kompetenciakészlet) vizsgálata
- A közszolgálati szabályozás hatályosulásának vizsgálata a bírósági jogalkalmazáson keresztül, a hivatásrendi életpályákra vonatkozó jogalkotás vizsgálata az egységesség, és a differenciáltság szemszögéből.
- A technológiai fejlődés kínálta lehetőségek kiaknázásának helyzete a magyar és a nemzetközi emberi erőforrás gazdálkodásban (a versenyszektorban) és a közszolgálat egyező területein.
- Az érdekegyeztetés helyzete, lehetőségei a nemzetközi közszolgálatban és a magyar közszolgálati szektorban.

A stratégiai alapú, integrált emberi erőforrás gazdálkodás közszolgálati rendszerműködésére ható belső környezet hatásainak, a közszolgálat versenyképességi tényezőinek vizsgálata

- A közszolgálati szervezetrendszer működésének, működtetésének hatása az emberi erőforrás gazdálkodásra.
- A személyi állomány összetételének, felkészültségének, lojalitásának, elkötelezettségének, motiváltságának felmérése.
- A személyi állomány élet- és munkakörülményeinek, társadalmi helyzetének vizsgálata.
- A személyi állomány és kapcsolatai, a kapcsolati háló és a kapcsolati hálózatok (network) építésének kérdései, a hatékony működtetés lehetőségei (az egy szervezeten belül eltérő állományviszonyban foglalkoztatás nehézségei, a problémamegoldás lehetőségei).

A stratégiai tervezés és a rendszerfejlesztés humánfolyamatának vizsgálata

- Közszolgálati humán tükör 2013” benchmark kutatás megismétlése.
- A közszolgálati humánstratégiák és humánpolitikák nemzetközi összehasonlító vizsgálata.
- A közszolgálati szervezetek kultúrájának vizsgálata.
- A stratégiai alapú emberi erőforrás gazdálkodás kínálta innovációk megvalósításának menedzselése a közigazgatásban (példaértékű megoldások

szerpe a helyi közigazgatás fejlesztésében egy konkrét esetelemzés alapján), jó gyakorlatok bemutatása.

- Az esélyegyenlőség, az integritás, a diszkriminációmentesség, a környezettudatosság, a fenntarthatóság érvényre juttatásának vizsgálata a közszolgálat emberi erőforrás gazdálkodásában.

A munkavégzési rendszerek humánfolyamatának vizsgálata

- A különböző munkavégzési rendszermodellek (karrieralapú, munkaköralapú, kompetencia alapú, vegyes megoldású) alkalmazásának nemzetközi tapasztalatai, a legjobb megoldások adaptációs lehetőségeinek számbavétele.
- A közszolgálatban bevezetett életpályamodellek összegyűlt tapasztalatainak (politológiai, jogi, társadalmi, gazdasági, szervezeti, vezetési, emberi erőforrás gazdálkodási) értékelése, különös figyelemmel a munkaköralapú rendszer megoldás kínálta lehetőségek kihasználására.
- A közszolgálati jog által működtetett jogintézmények vizsgálata; hogyan feleltethetők meg ezek az intézmények a stratégiai alapú, integrált emberi erőforrás gazdálkodás részeként működtetett humán folyamatoknak és humán funkcióknak (egységes fogalomrendszer kialakítása)
- A munkakörtervezés megoldási módozatainak összegyűjtése, elemzése és értékelése, a fejlesztés lehetséges útjai, módjai.
- A humán kontrolling és a humán monitoring alkalmazási gyakorlata a közszolgálat, valamint a versenyszféra nemzetközi terepén, a magyar közszolgálat számára levonható tapasztalatok és a legjobb megoldások összegyűjtése, a fejlesztést szolgáló javaslatok megtétele.

Az emberi erőforrás áramlás (közszolgálati életpálya-management humánfolyamatának elemzése)

- A toborzás, a pályáztatás, a kiválasztás hatásainak vizsgálata, új lehetőségek feltárása.
- A kompetenciamenedzsment kínálta lehetőségek felhasználásának helyzete a magyar közszolgálat emberi erőforrás gazdálkodása keretében működtetett humán folyamatok és humán funkciók vonatkozásában.
- A hatékony és eredményes közszolgálati vezetési módszerek vizsgálata.

- A karriermenedzsment megnyilvánulási formáinak, jogi szabályozásának, megvalósítási lehetőségeinek nemzetközi és hazai komplex vizsgálata a versenyszektorban és a közszolgálatban.
- Az állam szerepe a tehetséggondozásban.
- A közszolgálatban folyó emberi erőforrás fejlesztések (munkavégzéshez kötődő és munkavégzésen kívüli) rendszerszerű, átfogó – nemzetközi és hazai – vizsgálata, a közszolgálati felsőoktatás és a felnőttképzés kapcsolati hálójának, egymásra épülésének feltérképezése, a fejlesztést szolgáló javaslatok összeállítása.
- A közszolgálat és a magánszféra közötti átjárást, a mobilitást segítő szak- és felnőttképzési megoldások vizsgálata.
- A közszolgálat személyi állományának megtartását eredményező, az életpályán tartást elősegítő, illetve biztosító megoldások, módszerek feltérképezése, átfogó vizsgálata, a fejlesztést elősegítő javaslatok megtétele.
- A közszolgálatból történő kiáramlás gyakorlatának feltérképezése, az állami/munkáltatói gondoskodás érvényesülési formáinak megismerése, a közszolgálati jogviszony megszűnésének, megszüntetésének differenciált megközelítése.

A teljesítménymanagement humán folyamatának vizsgálata

- A teljesítményértékelés helyének, szerepének, a szervezetműködésre gyakorolt hatásának átfogó vizsgálata a versenyszektorban és a közszolgálatban
- A teljesítménymenedzsment, a minőségbiztosítás (TQM, EFQM, CAF), a külső és a belső elégedettségvizsgálatok rendszerszerű összekapcsolásának lehetőségei a közszolgálatban.

Az ösztönzésmenedzsment (kompenzáció és javadalmazás) humán folyamatának vizsgálata

- Kompenzáció és javadalmazás a közszolgálatban.
- Költséghatékonyság (létszám, bérköltségek) és a személyzeti rendszerek közötti kapcsolat nemzetközi és hazai összehasonlító, vizsgálata.
- A közszolgálatban, a közszolgálati vezetők munkájában alkalmazható új motivációs megoldások feltárása.

Személyügyi szolgáltatások és tevékenységek (személyügyi, munkaügyi, humánigazgatási) humánfolyamatának vizsgálata:

- A humán folyamatok és a humán funkciók működtetéséhez előírt adminisztratív feladatok átfogó vizsgálata, az egyezőségek és a különbözőségek feltárása, valamint az adminisztratív terhek csökkentését eredményező egyszerűsítési és egységesítési lehetőségek kimunkálása.
- Az integrált informatikai rendszeralkalmazás bevezetéséhez szükséges helyzetfelmérés elkészítése és az előrelépést szolgáló alternatív javaslatok megtétele annak érdekében, hogy a jelenlegi jellemzően adminisztratív dominanciájú munkát miként lehet stratégiai alapúvá és integrálttá tenni.
- A munka- és egészségvédelemmel, munkafeltételek javítása, az ergonómiai szempontok érvényesítése, speciális biztosítási formák bevezetése.

Az emberi erőforrás gazdálkodási témákhoz kapcsolódó alkalmazott kutatásmódszertan

- A hazai és nemzetközi szakirodalom feldolgozása, jogi szabályozással, az emberi erőforrás gazdálkodással kapcsolatos anyagok, tanulmányok, kutatási eredmények összehasonlító vizsgálata.
- Bírósági ítélezés tematikus rendszerezése, elemzése.
- Statisztikai adatok elemzése, értékelése.
- Kérdőíves felmérések.
- Benchmarkkutató.
- Strukturált interjúk készítése és feldolgozása.

A humán vagyon, az innováció és versenyképesség területén

Az állam feladatai a nemzeti humán vagyon megerősítése, és az azzal való takarékos és hatékony gazdálkodás területén

- A nemzeti humán tőke állapotának felmérése: mennyiségi és minőségi elemzések alapján kompozit mutatók előállítása, és előrejelzések készítése a jelenlegi tendenciák folytatódása, illetve az állami beavatkozások különböző formái és szintjei esetére.
- A társadalmi tőke, társadalmi kohézió mérése, erősítése lehetőségeinek vizsgálata különös tekintettel a bizalmi szint emelésére.

- Az életvégéig való tanulás alacsony szintje okainak vizsgálata és annak kutatása, hogy milyen állami lépések szükségesek a jelenlegi szint javítására.
- A humán tőke hatékonyabb hasznosításához szükséges gazdasági szerkezetváltás állami feladatai, az állam lehetőségei a tudásalapú munkahelyek arányának növelésében, a hazai gazdaságban az értékláncok meghosszabbíthatósága feltételeinek vizsgálat.

Az innováció és a versenyképesség területén

Innováció és versenyképesség a közigazgatásban, az állam innovációs képességeinek javítása

- Az innovatív és a vállalkozó állam fogalmának, jellemzőinek definiálása. Az állami szerepvállalás lehetőségei az innováció területén partnerként és finanszírozóként; az innováció ösztönzése az állami vállalatokon keresztül; az innováció ösztönzése a közbeszerzések döntési rendszerében az innovatív tartalom szerepének növelésével.
- A nemzeti innovációs rendszerek tervezésénél a folyamat- és rendszerszemlélet szerepének növelése a versenyképesség javítása céljából. Annak kutatása és nemzetközi összehasonlító elemzése, hogy hogyan lehetséges az innováció és a versenyképesség szintjének javítását a szétszabdalt államirányítási rendszer helyett projekt- és folyamatszemlélettel megszervezni a tervezéstől a végrehajtásig.
- A K+F+I rendszereken belül a K+F és az I (innováció) optimális arányának kutatása a versenyképesség és a fenntartható gazdasági növekedés érdekében.

Az állam szerepe az innovációt bátorító üzleti környezet megteremtésében és a regionális különbségek csökkentésében

- A modern innovációs ökoszisztéma megteremtésének állami feladatai. Az állam szerepvállalása az üzleti környezet rugalmasságának, átláthatóságának, a vállalkozóbarát környezeti kultúra kialakításának területén. Állami dinamizmushoz és agilitáshoz szükséges képességek. Hazai és összehasonlító vizsgálatok.
- A regionális különbségek okainak feltárása, a fejlettségi és versenyképességi szakadék szűkítését lehetővé tevő állami képességek állapotának és fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata.
- A területi tőke, regionális tőke, társadalmi innováció helyzete Magyarországon és az egyes régiókban. A helyi tudás hasznosításának lehetőségei, közösségvezérelt helyi fejlesztések megvalósíthatósága.

- Az állam lehetőségei és feladatai a kapcsolódó cégek, értékláncokat lefedő klaszterek kialakulásában, fejlesztésében. Állami kezdeményezés innovációs klaszterek, „start-up hub”-ok – kezdő vállalkozás központok – beindításában.
- Az állam feladatai a meglévő kisvállalkozói szektor innovativitásának és exportképességének javításában.
- A hazai viszonyokra alkalmazható termelékenységi mutató kidolgozása, amely – a nemzetközi kutatásokban használt teljes tényezős termelékenységi mutatóhoz hasonlóan – a szokásos termelési hatékonysági mutatóknál átfogóbban mérné a nemzeti gazdagság növelésének feltételeit, figyelembe véve a tudáshasznosítás, a technológiai, szervezési és menedzsment – üzleti és állami szintű egyaránt – innováció többletérték teremtő hatásait is.
- Olyan átfogó kutatás elvégzése, amely keresi az összefüggéseket a különböző mutatók, például az innovációs képesség és az egy főre jutó GDP, a tehetség versenyképességi index és az innovációs képesség, a tehetség versenyképességi index és az egy főre jutó GDP, továbbá mindezen mutatók és a versenyképességi helyezésünk között.

A humán vagyon, az innováció és a versenyképesség kutatási témákhoz kapcsolódó alkalmazott kutatásmódszertan rövid bemutatása

- Az irodalom-feldolgozás és adatelemzés mellett kiemelkedően fontosak a nemzetközi összehasonlítások. Azonban a szokásos benchmarking, „másoktól tanulás” esetén óvatosan kell eljárunk. Ugyanis az eltérő fejlettségi szint, az esetleges történelmi és kulturális különbségek miatt a „jó példák” átvétele akár kudarccal is végződhet. Továbbá – az említett különbségek miatt – a nemzeti célrendszer is eltérő lehet az egyes témák esetén. Ezért nagyobb hangsúlyt célszerű fektetni az eredeti kutatásokra, közöttük is a kérdőíves és kikérdezéses felmérésekre.
- Fontos kutatási módszer több témánál is az esettörténetek, esettanulmányok készítése
- A helyzetmegítélést és a javaslatok megfogalmazását objektív módon segítik a különböző kompozit mutatók. Ezekkel kapcsolatban a következők kidolgozása lenne indokolt
- A humán vagyon kompozit mutatójának megszerkesztése és elkészítése

- A nemzeti innovációs képesség (national innovation capacity) részmutatóinak megtervezése, az adatok előállítása és az elemzések elvégzése a következő területeken:
 - az állam innovációs képessége;
 - a társadalom innovációs képessége;
 - a gazdaság innováció képessége;
 - illetve ezek együttesének hatása.

Jogtudományi Kollégium

A 2015-2020 KFIS célkitűzése az államtudomány, az állam és a közszolgálat témakörének transzdiszciplináris és multidiszciplináris kutatása.

Az NKE által kimunkált definíció szerint az *államtudomány* olyan társadalomtudomány, amely az állam létének, működésének és kormányzásának azon tárgyköréit kutatja, amelyek kizárólag a különböző társadalomtudományok állammal kapcsolatos kutatásainak együttes alkalmazásával vizsgálhatóak. Kutatási tárgyát, módszerét és kutatási eredményeit a társadalomtudományi komplexitás és transzdiszciplinaritás jellemzi, ezáltal az államtudomány az államkutatások önálló és sajátlagos keretét jelenti.

A *jogtudomány* a társadalomtudományok területéhez tartozik, amelyet más tudományterületek kutatási eredményeire *nyitott módszertannal* és szemlélettel kell művelni. A jogtudomány e módszertani nyitottság és az állam, mint kutatási tárgy elsődlegessége mellett is megőrzi sajátos, évszázadok során kiérlelt karakterét, amelynek alapvető kereteit a jogfilozófia, a jogbölcselet tanai határozzák meg.

Az *államtudomány és a jogtudomány szoros korrelációja* a kutatási stratégia és a kutatási tervezés folyamatában a Kutatási Tanács kollégiumai közötti szoros kapcsolatot feltételez. Kiemelten támogathatóak azok a kutatások, amelyek olyan *komplex kutatási szemléletet* képviselnek, amely a kollégiumok által képviselt vagy más tudományterületek közötti határkérdésekre koncentrálnak (interdiszciplinaritás) vagy „átfekvő” (transzdiszciplinaritás), illetve több dimenziós (multidiszciplinaritás) kutatási kérdéseket vizsgál.

A jogtudományi *alapkutatásokra* nyitott stratégiában támogatni kell a *jogelmélet* alapkérdéseivel (jog funkciója, értékrendszere és társadalmi kontextusa, érvényessége, jogrendszer és jogalkotás, a jogdogmatika elmélete és módszertana, elmélet és gyakorlat viszonya) foglalkozó kutatásokat. Kiemelten fontosak a XX. és XXI. század társadalmi érték- és paradigma kérdéseivel foglalkozó jogbölcseleti kutatások.

Fontos, hogy a jogtudományi kutatások *reflektáljanak az állam, a gazdaság és társadalom változásaira*, új jelenségekre és folyamatokra. Ezek közül is kiemelhetőek a társadalmi kockázatok (szociális krízis), a migráció, a gazdasági-pénzügyi hálózatok komplexitása, de pozitív trendek is, mint a digitalizáció, kibernetika, virtuális terek.

Az államkutatási prioritás miatt az *állam és jogrendszer fejlődésének* összefüggéseire kiemelten kell koncentrálni.

Az államfejlődés szempontjából a jogtudomány fő kérdései többek között:

- Államépítés és jogrendszer.
- Államreformok és jogrendszer.
- Államszervezeti modellek – közjogi modellek.
- A közszolgálat humánpolitikája és ennek jogi keretei.
- A kormányzás és a közigazgatás hatékonyságának szabályozási kérdései.
- A versenyképes állam jogi előfeltételei.
- Állam, jogrendszer és gazdaság.
- Állam és igazságszolgáltatás (bírói jogalkalmazás és alternatív döntési mechanizmusok).

Fontos, hogy a jogtudományi kutatásokat *módszertani diverzitás* jellemezze, így

- *A történeti kontextus* elemzése (jogtörténeti megközelítés).
- *Az összehasonlító módszer* alkalmazása, jogrendszerek és jogintézmények összehasonlítása.
- *Interdiszciplináris* nyitottság pl. jogszociológia, közpolitika, informatika.
- *A jogi praktikum* (jogérvényesítés) elemzése: joggyakorlat, jogesetelemzés (hazai, nemzetközi).
- A jog elmélete és gyakorlata közti viszony („law in books” és „law in action”).

Ahogy az államtudománynak hangsúlyosan kell kezelni a magyar nemzet megoldandó problémáit, kihívásait, úgy a jogtudományi kutatásokban is preferálni kell a *magyar társadalom kihívásaira reflektáló kutatásokat*. A *jogállamiság és a jobbiztonság* hazai alkotmányos vívmányai, az *alkotmánybíráskodás hazai és nemzetközi rendszere*, az Alkotmánybíróság gyakorlata, a jogalkotás és az alkotmánybíráskodás kölcsönhatása, a politika és az alkotmánybíráskodás viszonya, az európai jogállami kultúra és elvrendszere kiemelt kutatási tematika (alapjogok a közjogi és a magánjogi viszonyokban). A *hazai kodifikációs folyamatokat*, kiemelten az *alkotmányozásból* következő alapjogi kérdéseket, közjogi és egyéb *jogági reformokat*, azok szabályozását előkészítő, modellező vagy elemző kutatások. A közjogi kérdések, különösen az alkotmányjog, a közigazgatási jog, a büntetőjog, az eljárásjogok, a rendészet és más szakigazgatási területek (honvédelem, adó) joga aktuális és releváns kutatási témákat kínálnak. Ugyanakkor valamennyi jogág (így a polgári és gazdasági jog is), és a jogágak közötti (versenyjog) és a jogágakon belüli fejlődési folyamatok, specializációk tanulmányozása is hasonló súllyal támogathatóak.

Fontosnak tartjuk a határon átívelő közjogi és magánjogi viszonyok szabályozásának és a szabályozók hatályosulásának, hatékonyságának kérdéseit (nemzetközi magánjogi összehasonlítás, jog- és érdekvérvényesítés külföldön, az állam szerepe, lehetőségei polgárai védelmében külföldön – konzuli igazgatás, kulturális, kereskedelmi képviselő, külgazdasági irányítás, befektetés-ösztönzés).

A szakpolitika, a *jogpolitika-alkotás és jogi szabályozás komplex folyamatának* elemzése, a kodifikáció elveinek, normarendszerének és technikáinak kutatása is támogatott kutatási terület. A *jogszolgáltatás és jogérvényesítés*, mint a joggyakorlat rétegére kiterjedő módszertan, egyszersmind a kutatás önálló tárgyköre jelenhet meg a kutatásokban. E témakörön belül a *közigazgatási jogszolgáltatás*, a közigazgatási jogérvényesítés és a közigazgatás törvényessége kiemelhető (jó állam, jó közigazgatás, e-kormányzás, alternatív vitamegoldási módok). A tematika hangsúlyos eleme a *magyar igazságszolgáltatás működése*, annak minősége és mérhetősége, ezek európai és hazai normái és kultúrája. Kiemelten fontos a jogalkotás utólagos hatásvizsgálata (az állami reformok, koncepciók érvényesülése, hatékonysága a gyakorlatban, elfogadottsága a társadalomban).

A jogalkotásban, a jogszolgáltatásban és az igazságszolgáltatásban létező immanens *jogi értékkonfliktusok* bőséges és releváns kutatási muníciót jelentenek. Ezen túl a *jog értékrendszere* a kurrens értékfilozófiai viták mentén hazánkban és Európa-szerte változik. A *globalizáció és a nemzetközi/regionális integrációk is axiomatikus dilemmák* és értékkonfliktusok elé állítják a jogrendszereket. Mindez összefügg az *EU joga és a nemzeti jogok közötti kapcsolat szuverenitás* kérdéseivel.

Az Európai Unió fejlődése az *uniós jogforrásrendszert, jogalkotást, illetve az alapjogvédelem és jogelvek* uniós szintjét mozgásban tartja. Az EU jog és a nemzetközi jog viszonyrendszere, az EU jog harmonizációja és konfliktusa a nemzeti jogi hagyományokkal és alkotmányos identitással, mindezeknek az EU bíróság esetjogának tükrében történő elemzése részét képezik a támogatott kutatási irányoknak.

A *nemzetközi jogi kutatásokban* a kiindulópontot az állami szuverenitás és a nemzetközi jog relációi jelentik. A nemzetközi jog *forrásrendszere, a jogalanyiség*, így az egyének és szervezetek jogi státusza és a *jogi felelősség* a nemzetközi jog változatlanul kurrens kérdései. A nemzetközi jog *jogvédelmi képessége, érvényesíthetősége*, ezek tanulmányozása a nemzetközi és a nemzeti bíróságok joggyakorlatában. Napjaink globális kihívásai, mint a *fenntartható fejlődés, a migráció, a terrorizmus, a biztonsági kockázatok* a nemzetközi jog hatékonyságát és annak kritikáját tartják napirenden. A gazdasági és pénzügyi globalizáció, a

kereskedelmi integrációk a *nemzetközi magánjog és kereskedelmi jog* fejlődésében jelölnek ki új irányokat. Az államközi kapcsolatok és a *globális hálózatok* növekvő komplexitása a jogfejlődés számára hatalmas kihívást jelentenek.

A fent vázolt trendek egyszerre üzenik a jogtudományi kutatások fontosságát, a szemléleti horizont tágulását és az interdiszciplináris megközelítés hasznosságát.

A jogtudományi kutatások tervezésénél és értékelésénél *dinamikus és horizontális szemléletet* kell követni. Indokolt figyelemmel lenni a MTA Jogtudományi Intézet kutatási programjainak irányaira. Ugyanígy a jelentősebb hazai jogtudományi szakfolyóiratok és monográfiák tematikájára. A nemzetközi jogtudományi élet rendkívül szerteágazó ezért figyelemmel kell kísérni a nemzetközi jogtudományi társaságok kongresszusi tematikáit, a jogtudományi folyóiratok magasan citált cikkeit (WoS) és a vezető jogtudományi intézetek (pl. Max Planck In.) és top jogi iskolák kutatási programjait.

Műszaki tudományok Kollégium

Az NKE Intézményfejlesztési Terve (IFT) az államtudományi kutatások területén kiemelten kezeli a műszaki jellegű kutatásokat, azon belül is az infokommunikációs technológiák (IKT) hatásainak vizsgálatát a közszolgálat minél szélesebb területén. Ebben a tekintetben a kutatási terület szoros összhangban áll a „Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020” (NIS) dokumentummal, melynek keretében az NKE kutatási és oktatási missziója különösen a digitális képességek fejlesztésében járul hozzá a lakosság, a KKV-k, illetve a közigazgatás IKT innovációk adaptálásának, az e-befogadásnak a javításához.

A „Közigazgatás és közszolgáltatás fejlesztési stratégia 2014-2020” dokumentum és a belőle származtatott KÖFOP prioritások a digitális állam vonatkozásában két fontos területet jelölnek ki. Az első a szakrendszerek együttműködésének minél szélesebb körű megvalósítása, a nyilvántartások korszerűsítése az adatredundanciák megszüntetése. A második, az NKE IFT-ben is, valamint a Jó Állam Kutatásokban is hangsúlyozott e-közigazgatás területe a belső folyamatok és rendszerek IKT trendeknek megfelelő és állampolgári igényeket kielégítő modernizálása.

Az állam működésének egyre intenzívebb megjelenése a virtuális térben az információbiztonságot, a kibervédelemet az IKT alkalmazások legfontosabb horizontális kutatási területévé emelik. A NIS a horizontális tényezőkhöz illeszkedve kiemeli, hogy a biztonság területén meg kell valósítani a kritikus információs infrastruktúrák és a kezelt adatok maximális védelmét; ki kell alakítani a biztonság tudatosságot.

A napjaink további kihívásait jelentő globális klímaváltozás, a környezetünk megóvása iránti hazai és nemzetközi elkötelezettség, a gazdasági és társadalmi globalizáció, mind-mind jelentős állami, közszolgálati megoldásokat igényelnek. Ezért a környezetbiztonság kérdései és a katasztrófák elleni hatékony védekezés feladatköre szintén számos területen kapcsolódik az államtudományi kutatásokhoz.

Többek között ehhez is illeszkedve, az NKE a civil közigazgatás, a honvédelem és a rendészet területén is komoly kapacitásokat fejlesztett az elmúlt években, amelyekre alapozva a kutatóközösség speciális kutatásokkal kapcsolódhat más műhelyekhez.

Nemzetközi kutatási irányok – fókuszban Európa

A műszaki jellegű kutatásoknak kiemelt szerepe figyelhető meg az Európai Unió (EU) Horizont 2020 (H2020) K+F programjában, az jelen van a H2020 valamennyi pillérében, így a kiváló tudomány, az ipari vezető szerep, és a társadalmi kihívások területeken egyaránt. A műszaki tárgyú kutatásoknak

alapvető szerepe van az EU szakpolitikák területein is, így az egészségügy, közigazgatás, klímaváltozás, környezet, energia, közlekedés, közszféra modernizálása területein egyaránt.

Az államtudományok és a műszaki kutatások kapcsolatrendszere szempontjából kiemelhetők a kiváló tudomány és a társadalmi kihívások pillérek. A kiváló tudomány a jövőbeni és feltörekvő technológiák FET (Future and Emerging Technologies) területen új technológiai lehetőségek kutatását támogatja, míg a kutatási infrastruktúrák területen dedikált források biztosítják az e-infrastruktúrák fejlesztését. A FET céljai kibővítésre kerülnek a multidiszciplináris, technológia-orientált, hosszú távú európai kutatásokkal. Kiemelt területei között megtalálható a kognitív IKT; a kvantum szimuláció; a globális rendszerek tudománya; valamint a nagy teljesítményű számítástechnika.

A társadalmi kihívások pillér is szoros kapcsolatot mutat a műszaki területi kutatásokkal, hiszen a különböző technológiák alkalmazása a kihívások kezelésének egyik fontos eleme. A műszaki technológiai fejlesztéssel összefüggésbe hozhatók többek között a biztonságos, tiszta és hatékony energia; az intelligens, környezetkímélő közlekedés; az éghajlatváltozás, környezetvédelem; ill. a biztonságos társadalmak kutatási területek. Ez utóbbi területen megfogalmazott célok között szerepel többek között: a katasztrófákkal szembeni védelmi képesség fejlesztése; új kritikus infrastruktúra védelmi megoldások; a bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelem erősítése; a kiberbiztonság növelése.

A katonai célú műszaki kutatások nemzetközi színterét és fő csatlakozási pontjait a NATO Tudományos és Technológiai Szervezet (NATO STO) ill. az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) által támogatott kutatások adják. A NATO RTO-ban és az EDA-ban folyó kutatások fő irányait a védelmi célú alkalmazott járműtechnológia, az emberi tényezők és orvostudomány, a hálózatalapú infokommunikációs technológia, szenzorok és elektronikai technológia, vezérlés és irányítás technika, ABV védelem, szimulációs rendszerek és a rendszerintegráció jelentik.

Műszaki kutatási főirányok

Az egyetem fejlesztésének stratégiai iránya a műszaki terület fejlesztése, e területen a képzési és kutatási képességek erősítése. Ennek megfelelően nemzetközi főirányokat is figyelembe véve, az IFT-vel összhangban a műszaki tudományterületen az alábbi kutatási irányokat szorgalmazzuk:

1. **Digitális állam:** A digitális állam fejlesztésében az egyetemen folytatni kell a nemzetközi színvonalú e-közszolgálati kutatásokat, amelyekkel hozzá kell járulni a közigazgatás IKT-alapú szakrendszereinek fejlesztéséhez. A területi közigazgatásban, kiemelten a kormányablakok fejlesztésében képzéssel és kutatással kell támogatni az ügyintézési kultúra javítását és a bürokráciacsökkentést. Kutatási részirányok:

- a) Közszolgálati innováció kutatási műhely létrehozása, hazai és nemzetközi összehasonlító elemzések, IKT-hez kapcsolódó szervezet-innovációs modellek fejlesztése, határon átnyúló IKT szolgáltatások fejlesztését megalapozó kutatások.
 - b) Közigazgatási információrendszer (KIR) menedzsment képességek: KIR architektúrák és azok megvalósulása; IKT és a szakpolitikai gondolkodás (pl. e-health, rendvédelmi, katasztrófavédelmi, e-közszolgálati modellek), KIR szolgáltatási és szervezési modellek.
 - c) IKT képességek a közszolgálatban.
 - d) E-szolgáltatási modellek – állampolgárok és a közszolgáltatások.
 - e) Személyes adatvédelem integrált felfogása és kihívásai.
 - f) A feltörekvő jelentős technológia trendek (FET) hatáselemzése (smart city, big data, open data, cloud computing, exponenciális technológia, stb.).
 - g) E-demokrácia, e-szavazás, elektronikus választási információs rendszerek.
 - h) IKT és a hatékonyság a közszolgálatban.
2. **Kiberbiztonság:** A kiberbiztonság és a szélesebb értelmezésű információbiztonság területén érintettek a nemzetbiztonság, a honvédelem, a bűnüldözés, a katasztrófavédelem és a kritikus infrastruktúrák védelmével kapcsolatos feladatokat ellátó szervezetek, valamint az elektronikus információbiztonság területén hatósági jogosítványokkal rendelkező intézmények. Egyetemünknek a meglévő szinergiák kihasználásával a hazai kibervédelmi potenciál kutatási bázisintézményévé kell válnia. A 2013-ban indult elektronikus információbiztonsági képzések és kutatások, a HHK védelmi vezetéstechnikai rendszertervező mesterképzése, valamint a NETK alapkutatásai már igazolták, hogy ez a terület széleskörű együttműködés alapja lehet az állami és akadémiai intézményekkel. Kutatási részirányok:
- a) Kritikus információs infrastruktúra védelmi kutatások.
 - b) Elektronikus közigazgatási rendszerek információbiztonsági megoldásai, fejlesztési lehetőségei.
 - c) Kormányzati és ágazati CERT-ek (Computer Emergency Rescue Team) strukturális és funkcionális rendszerét feltáró, a nemzetközi együttműködés fejlesztését célzó kutatások.
 - d) Közszolgálati információbiztonsági tudatosság helyzete, fejlesztési lehetőségei.
3. **Környezetbiztonság:** A környezetbiztonság műszaki kérdéseinek kutatása során egyértelműen megjelennek olyan elemek, amik alkalmazhatóak az államtudományok számos területén. Egyrészt az egyes tevékenységek minden területen környezetterheléssel, környezeti kockázatok okozásával járnak, ahol kutatási feladat lehet többek között a környezetkímélő módszerek és technológiák fejlesztése, az ökológiai és egyéb lábnyomok csökkentése, a környezeti menedzsment rendszerek

kidolgozása és üzemeltetése. Másrészt a környezeti ártalmak, környezeti kihívások, globális környezeti problémák olyan folyamatosan változó feltételrendszert teremtenek, ami a közszolgálat teljes vertikumát érinti. Kutatási részirányok:

- a) A környezeti erőforrások csökkenése (fosszilis energiahordozók, ivóvíz, termőtalaj, levegő, biodiverzitás). A környezeti elemek szennyeződése, a globális éghajlatváltozás, a fokozott zaj, rezgés és sugárzások veszélyei, a globális, regionális és lokális környezeti problémák hatásainak kutatása.
 - b) A hulladékok jelentette problémák. A hulladékcsökkentés lehetőségei és a keletkező hulladékok újrahasznosításának kutatása.
 - c) A honvédelmi feladatok végrehajtásából eredő környezeti kockázatok felmérése és csökkentési lehetőségeinek kutatása. A technikai eszközök teljes életciklus-kutatása. Tisztító és szűrőrendszerek kutatása és fejlesztése. Állandó és ideiglenes infrastruktúra létesítmények kialakításának, korszerűsítésének lehetőségei.
 - d) Az ipari és mezőgazdasági termelés valamint a szolgáltatási szektorok által okozott környezetterhelés, környezeti kockázatok csökkentésének lehetőségei. Az energiafogyasztás csökkentésének és az energiahatékonyság növelésének kutatása. Megújuló energiák használatának erősítése. Környezetvédelmi fejlesztések speciális alkalmazási lehetőségeinek kutatása. Szolgáltatások és termelési folyamatok tervezése megváltozó (romló) környezeti paraméterek között.
4. **Katasztrófavédelem:** A katasztrófák elleni védekezésért felelős szervezetek együttműködésének kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges a felkészülési-, a védekezési és a helyreállítási időszak katasztrófavédelmi feladatainak koordinált és hatékony végrehajtását célzó kutatások támogatása. A kutatásokat a tűzvédelmi, a polgári védelmi és az iparbiztonsági szakterületek működését és fejlesztését érintő jogi igazgatási és műszaki kutatási feladatokra kell elsősorban összpontosítani. A katasztrófavédelmi műszaki kutatásoknak a társadalom katasztrófákkal szembeni ellenálló képességének növelését, a sérülékenységeinek csökkentését, valamint a normális működési rendjéhez való mielőbbi visszatérés elősegítését, a rugalmasság növelését kell szolgálnia. Kutatási részirányok:
- a) A katasztrófa-megelőzés hatékonyságának növelése, a kockázat elemzés fejlesztése, valamint a modellezések kiterjesztése.
 - b) A válságkezelésbe bevonható erőttöbbszörözés műszaki, technikai lehetőségei, az önkéntes mozgalom tevékenységét hatékonyabbá tevő kutatások és fejlesztések.

- c) A megelőző tűzvédelem területén a tűz terjedésének vizsgálata és a kiürítési lehetőségek modellezése.
 - d) A mentő tűzvédelem területén a jelenlegi technikai megoldások korlátainak meghatározása és lehetőségeinek bővítése ugyan úgy, mint az újszerű technikai megoldások kutatása és fejlesztése.
 - e) Az iparbiztonsági kockázat elemzés fejlesztése, a kritikus infrastruktúra védelem kutatása és fejlesztése.
5. **Védelmi célú műszaki kutatások:** A védelmi célú műszaki kutatások egyes területei továbbra is az egyetem műszaki orientációjának erősítését és a honvédelmi képességek támogatását szolgálják. Kiemelt egyetemi és fenntartói érdek, hogy a katonai műszaki témájú kutatások újra meghatározóvá váljanak a HHK-n. A védelmi szféra érdekein túlmutatóan preferált az olyan kutatási portfólió, amely a közszolgálat más területein is haszonnal alkalmazható. Kutatási részirányok:
- a) Kritikus infrastruktúra védelmi kutatások összefüggésben a kiberbiztonsággal, iparbiztonsággal, és a közlekedési és logisztikai rendszerrel.
 - b) Geoinformációs kutatások: távérzékelési technológiák, térinformatika.
 - c) Robotikai alkalmazások: autonóm robotikai rendszerek, szárazföldi robotok (UGV), pilóta nélküli repülőeszközök (UAV), sárkány és fedélzeti rendszerek, payload-ok, stb.
 - d) Haditechnikai eszköz és technológia fejlesztés: korszerű kommunikációs technológiák, hálózatalapú képességek, korszerű szenzor és elektronikai hadviselési rendszerek, ABV védelem.
 - e) Krimináltechnikai kutatások: trasszológia, kriminalisztikai fényképezés, kriminalisztikai ballisztika, daktiloszkópia, biológiai-, digitális forensic technológiák.
6. **Logisztika és közlekedés:** A logisztika és a közlekedés területén a kutatások az állam megbízható működésére, különösen a gazdasági biztonságra irányulnak, amelyek meghatározóak a honvédelmi rendszer logisztikai alapjainak megteremtésében is. Kutatási részirányok:
- a) A közlekedési alágazatok biztonságának vizsgálata.
 - b) A közlekedési rendszer katonai (műveleti) alkalmazhatósága a különleges jogrend időszakában.
 - c) Az ellátási láncok zavarainak kutatása, az „ajtótól ajtóig” tartó biztonsági szemlélet elterjesztése.
 - d) A konténer biztonság a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemben.

- e) A magyar hadiipar fejlesztésének kérdései.
- f) A polgári és katonai ellátási láncok, a logisztikai rendszerek kapcsolata az ellátás biztonságával.

Kutatási módszerek

- a) Írott és elektronikus források feldolgozása.
- b) Modellelés, kísérleti eszközök megépítése, üzemeltetése, tesztelése.
- c) Terepi mintavételezés, laboratóriumi műszeres vizsgálat.
- d) Külföldi példák, módszerek adaptációja.
- e) Összehasonlító elemzés, szintézis, optimalizálás, validálás.

Nemzetközi Kollégium

A nemzetközi kapcsolatok diszciplináris vetületei rendkívül összetettek, mind az elméleti, mind a gyakorlati külpolitikát bemutató iskolák és elemzések rendkívüli változatosságot mutatnak nemzetközi és hazai vetületben egyaránt. Klasszikus multi- és interdiszciplináris területről van szó, ahol számtalan kapcsolódási pont található más társadalomtudományi területekkel. A nemzetközi rendszerre, intézményeire és a külpolitikákra vonatkozó kutatások azonban végső soron mindig a legfontosabb szereplőre, az államra reflektálnak. Főként az európai, azon belül a régióink országaiban működő kutató intézmények portfóliójának áttekintése után a következő kutatási prioritások adhatók meg:

- Földrajzi/geopolitikai elemzések.
- Szakpolitikai/tematikus vizsgálatok.
- Nemzetközi jogi kutatások.
- Kína kutatás.

a.) A **földrajzi dimenzió** koncentrikus köröket jelent az adott fővárosból nézve, kiemelve belőlük a stratégiai relációkat (USA, Oroszország, Kína, UK, Franciaország, Németország).

Ez a megközelítés, esetünkben „A világot magyar (valamint kelet-közép-európai) szemüvegen keresztül nézzük” – elengedhetetlen eleme, mind a nemzeti érdek megfogalmazásának, mind a szövetségi rendszerekhez való viszonyunk meghatározásának. Ugyanez a logika érvényesül a regionális tematikáknál (Visegrádi együttműködés) is, amely az Európai Unión belül egy most aktivizálódó, az összeurópai, illetve uniós érdekérvényesítésnél szűkebb, ugyanakkor a magyar állam érdekénél tágabb kört jelent.

b.) A **tematikus-szakpolitikai dimenzió** az egyes országok szempontjából relevánsnak tekintett vertikális kihívásokra fókuszál (gazdaság- és társadalompolitika, energiapolitika, költségvetési politika, bevándorlás és migráció, környezetpolitika, digitális világ, globális kihívások). Mindenkor külön kategóriaként emelendők ki a katonai biztonsággal (védelem), a proliferációval és a nemzetközi válságkezeléssel kapcsolatos kérdések.

c.) A földrajzi és a tematikus dimenziók mellett az NKE kutatási profilja a jogtudomány területét is érinti, így nemcsak a közigazgatási és alkotmányjogi témák, hanem a **nemzetközi joghoz** kapcsolódó kutatási témák is szerves részét képezik az NKE tudományos küldetésének. A nemzetközi jog területén számos új kérdéskör jelent meg az elmúlt időszakban, amely az állam nemzetközi szerepére is komoly hatással van. A környezetvédelem, az emberi jogok, a kisebbségek jogai, a nemzetközi humanitárius jog/hadviselés joga, a diplomáciai jog, a nemzetközi szervezetek szerepe, a multilaterális és

bilaterális diplomácia egyaránt új fejlődési irányban indult el. A nemzetközi jogi kutatásokat jellemzően más egyetemi és akadémiai kutatóközpontokkal együttműködésben érdemes folytatni, bár egyes területeken (például a hadviselés joga tekintetében) az NKE egyedülálló feladatokat és képességeket is birtokol.

A nemzetközi jogi kutatások terén kiemelt figyelmet kap napjainkban:

- a nemzetközi szervezetek tevékenységének bővülése,
- az ENSZ reformja,
- az állami szuverenitás, az államiság jogi jellege,
- a humanitárius intervenció legalitásának kérdése,
- a nemzeti vagy etnikai, nyelvi kisebbségek jogainak védelme,
- a migráció és a menekültjog reformja,
- a diplomáciai kapcsolatok jogának szerepe az államközi kapcsolatokban,
- a diplomáciai mentesség problémái,
- az emberi jogok védelmének ellenőrző mechanizmusai, ezek hatékonysága, az ENSZ UPR rendszere, valamint különös tekintettel a strasbourgi jogvédelmi rendszerre és annak reformjára,
- a fegyveres erő jogszerű alkalmazásának kérdése.

A fenti témakörök a hazai tudományosság és külpolitika számára is meghatározó jelentőségűek.

d.) A Nemzeti Közszerológati Egyetemen már az egyetem alapításától fogva működik **Kína-kutatásra** specializálódott szervezeti egység, a Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató Központ, és a Kínával kapcsolatos kutatások további fejlesztése az NKE intézményfejlesztési tervének prioritásai közé tartozik. Ugyancsak kiemelt szerepet szánunk a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont kutatásai támogatásának, különös tekintettel a Közép-Európa stratégiai folyamataira, az európai biztonsági architektúra jellemzőire, valamint a 21. századi „új típusú” biztonsági kihívásokra.

A Nemzetközi Tanulmányok Kollégium tematikus ajánlásai

A Nemzeti Közszerológati Egyetemen indokolt professzionális nemzetközi és biztonságpolitikai kutatások folytatása. A kutatásoknak egyaránt szolgálniuk kell az egyetemi oktatás és a kormányzati szakpolitika számára történő tanácsadás funkcióját. Összhangban a magyar külpolitika hatályos stratégiai dokumentumaival, geopolitikai vetületben három dimenzióra oszthatók a kutatási területek, azaz a Nemzetközi Kollégium ajánlásai is: térségpolitika, euro-atlanti relációk és a globális dimenziójú kapcsolatok.

Térségpolitika

A térségpolitika alatt szűkebben Magyarország közvetlen, hét szomszédját, illetve a Visegrádi együttműködés országait értjük. Ebben a relációban a kutatásoknak a regionalitás dimenzióiban a térség országainak közös érdekérvényesítésére, valamint a bilaterális kapcsolatok elemzésére kell irányulnia. Mivel ezen országokat az energiapolitika és a biztonságpolitika több vonatkozásban szorosabb együttműködésre készíti, kívánatos az együttműködés intenzifikálásának lehetőségeivel foglalkozni. A V4 együttműködés látványosan intenzívebbé vált az európai migránsválság kapcsán, indokolt a kooperáció további erősítése, illetve ennek kutatása más dimenziókban is. Mivel az elmúlt években térségünkben, sőt szomszédságunkban koncentráltak a nemzetközi rendszer súlyos problémái, (ukrán válság, EU-török vita, migráció, közel-keleti helyzet, terrorizmus) a magyar külpolitikának óvatos, széleskörű vizsgálatokra támaszkodó magatartást kell tanúsítania.

A térségpolitikán belül sajátos dimenziót képvisel a határon túli magyarok és az anyaország kapcsolatrendszere. A magyar külpolitikában a szomszédságpolitika és a külhoni magyarsággal kapcsolatos politika elválaszthatatlan.

A térségpolitika déli elemét a Nyugat-Balkán jelenti. A migránsválság kapcsán e régió a nemzetközi politika, ezen belül az EU figyelmének középpontjába került.

Euro-atlanti relációk

Az Európai Unió a magyar külkapcsolatok legszélesebb és legmélyebb intenzitású dimenziója. Az európai kutatásoknál az alábbi megközelítések alkalmazása javasolt:

- stratégia - tudományos előrejelzésekkel, kutatási infrastruktúrával és tudománypolitikai ügyekkel foglalkozás;
- szinergia - az Európa-szintű kutatásokban a kutatók közötti dialógus, együttműködés előmozdítása.

Alapvető nemzeti érdek annak biztosítása, hogy Magyarország egy konzekvens és értékorientált Európa-politikán keresztül képes legyen érdekeit megfelelő módon, a lehető legeredményesebb eszközökkel képviselni. Cél, hogy hazánk aktívan hozzájáruljon az Európai Unió hosszú távú terveinek megvalósításához, egyúttal arra is törekszik, hogy a magyar nemzeti érdekek becsatornázása a szükséges szakmai előkészítést követően sikeresen menjen végbe. Hangsúlyos kérdés tehát az európai tanulmányok területén, hogy miként jeleníthető meg és érvényesíthető a magyar érdek az EU döntéshozatalában, az egyes szakpolitikákban illetve miként biztosítható az EU politikai és jogi keretrendszerében az egyes állami és közfeladatok hatékony ellátása, eredményes szakpolitika megvalósítása.

Az európai tanulmányok keretében fontos területek továbbá az egység gondolat és integrációtörténet, az EU szakpolitikái, intézményei, döntéshozatala, a tagállamok összehasonlító elemzése, a gazdasági és monetáris integráció valamint az Unió aktuális közpolitikai napirendjét jelentős témák. Kiemelt kutatási fókusz képez az európai integráció, ezen belül az európai egységfolyamat értelmezése a válság politikai, gazdasági és társadalmi kihívásaira adott válaszai függvényében; a többsebességű és differenciált együttműködési formák az Európai Unióban; az európaizáció és a tagállami érdekérvényesítés közép-kelet-európai folyamatai a tíz éves tagság tapasztalatával, valamint a többszintű kormányzás (MLG) térségi mintái.

Az európai integráció és szakpolitikák kutatási irányok keretében a közösségi szintű szakpolitika alkotás, döntés előkészítés, tárgyalástechnika, multikulturális környezetben való érdekképviselettel kapcsolatos kompetenciák mellett az általános európai uniós koordinációs ismeretek illetve az egyes szakpolitikai háttérrel és stratégiai elemzéssel foglalkozó anyagok is készülhetnek.

A transzatlanti térség foglalja magában a Magyarország biztonságát garantálni kész és képes két stratégiai szövetséget, és kiemelt külgazdasági partnerországát (USA, Kanada). Az USA kivételes szerepet játszik a jelenlegi nemzetközi rendszerben, a hozzá fűződő viszony alapjaiban érinti Magyarországot valamennyi bilaterális partnerét is. A NATO szövetségi rendszerén keresztül a magyar kül- és biztonságpolitika élő kapcsolatokat táplál olyan fontos nemzetközi együttműködési területeken, mint a nemzetközi válságkezelés, vagy a kétoldalú katonai kapcsolatok.

Szem előtt tartva a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiájának (KFIS) értékeit, általános kutatási célkitűzéseit, az államkutatások támogatásának elveit, valamint a legújabb kutatási trendeket és az egyetem eddigi kutatási profilját, a magyar állam működésének vizsgálata, a magyar külpolitika és külügyi igazgatás számára is fontos eredményeket hozhat az alábbi területek kutatása:

A nemzetközi szervezetek

Az ENSZ reformja folyamatos kihívást jelent a tagállamok számára. Különösen fontos, hogy milyen szerepet játszhatnak ebben a folyamatban a kis és közepes országok, mint Magyarország. Hasonlóképpen a regionális nemzetközi szervezetek, az EBESZ, az ET intézményei és feladatai is változnak, ami a magyar külpolitika lehetőségeit is érinti. A nemzetközi szervezetek befolyása az egyes országok politikai átmenetében szintén fontos kutatási téma: a feltételrendszer politikája (conditionality), az ellenőrzési és nyomásgyakorlási mechanizmusok vizsgálata.

Az emberi jogok helyzete ma

Az emberi jogok nemzetközi védelmét ellátó szerződések számának növekedése mind az ENSZ, mind az ET keretében, valamint az azoknak való folyamatos megfelelés kötelezettsége fontos kihívást jelent.

Az EU, mint nemzetközi szereplő

Az EU egyre inkább önálló nemzetközi profilt épít külpolitikai céljaiban: az emberi jogok, a normatív értékek megjelenítése ennek fontos része. Ennek nemzetközi jogi és uniós jogi keretei fontos kutatási témát jelentenek. Magyarország szempontjából kiemelkedő jelentőségű az uniós bővítéspolitika normatív keretének vizsgálata.

Az erő alkalmazása a nemzetközi kapcsolatokban

Az ENSZ Alapokmányának értelmezése, egyes államok növekvő katonai szerepvállalásának jogi alapjai, a humanitárius intervenció legalitásának kérdése a legaktuálisabb kutatási témák közé tartoznak ma.

Az államközi kapcsolatok jogi alapjai

Európában az államközi kapcsolatok a bilaterális szerződések, a multilaterális szerződések, a nemzetközi szervezetekben való együttműködés és az európai integráció egymásba érő színterein zajlanak. Ez hatással van az államok közötti diplomáciai kapcsolatok változására (multilaterális diplomácia) és a diplomáciai kapcsolatok jogára is.

A kisebbségi jogok nemzetközi védelme

A meglévő nemzetközi jogi rezsimben a kisebbségvédelem megítélése változik: a „hagyományos” és „bevándorló” kisebbségek védelmének kérdése, az anyaállami felelősségvállalás kérdése, az EU politikáinak befolyása jellemzi egyebek mellett ezt. Fontos része ennek a nyelvi jogok és a nyelvhasználat, a többnyelvűség jogi megítélése Európában.

A menekültjog, migráció

A menekültjog reformja, alkalmassága a migrációs kihívásokkal szemben komoly tudományos vita tárgya, ami újabb kutatásokat igényel: a genfi egyezmény alkalmazásának problémái, az európai migrációs válság jogi kezelésének formái, stb.

Globális dimenziók

A magyar külpolitikai stratégia növekvő jelentőséget tulajdonít a globális illetve a keleti és déli nyitás folyamatára. Földrajzi értelemben ez kapcsolatépítést jelent mind bilaterális, mind multilaterális keretekben az országtól távolabbi, de nemzetközi szempontból felemelkedő

pályán mozgó államokkal. Tartalmi tekintetben a globális dimenziók pedig olyan kérdések iránti figyelem fenntartását jelenti, amelyek dimenziójuknál fogva Magyarországot érintik, s csak nemzetközi keretekben kezelhetők (terrorizmus, klímaváltozás, vízgazdálkodás, ökológia, stb.) A nyitás irányait a poszt-szovjet térség államai, Ázsia, Közel-Kelet és Észak-Afrika, a szubszaharai Afrika és Latin-Amerika adják.

A keleti nyitás kapcsán is kiemelkedő jelentőségű a kínai kutatási kapcsolatok továbbfejlesztése. A Nemzetközi Tanulmányok Kollégium elsősorban olyan, Kínával összefüggő kutatási projektek megvalósítását javasolja, amelyek:

- elősegítik a magyar (és az európai uniós) közigazgatás és/vagy közszolgáltatások fejlesztését;
- összhangban vannak a Nemzeti Közzolgálati Egyetem fejlesztési terveivel.

Különösen javasolja és támogatja azon kutatási projektek megvalósítását, amelyek elősegítik, hogy Magyarország (és az Európai Unió) sikeresen kezelje a Kína felől érkező kihívásokat, és/vagy sikeresen aknázza ki a Kínában rejlő lehetőségeket. Különösen:

- Kína nemzetközi kapcsolatai, különös tekintettel Kína és az Európai Unió, illetve Kína és Magyarország kapcsolataira, továbbá a kínai külpolitika, biztonságpolitika és gazdaságpolitika szempontjából legfontosabb relációkra.
- Magyarország és az Európai Unió kínai vonatkozású külgazdasági, külkereskedelmi kompetenciáinak fejlesztésére irányuló kutatások (az érintett kormányzati, közigazgatási terület, valamint a kínai-magyar gazdasági reláció fejlődésének támogatása céljából).
- Korrupció Kínában – a kínai korrupció értelmezése, karakterisztikája, módszerei és „gyakorlata”, gyökerei és visszaszorításának eszközei. Javasoljuk, hogy a Kínával összefüggő kutatások megvalósítói törekedjenek külföldi partnerintézmények bevonására, különös tekintettel a Nemzeti Közzolgálati Egyetem kínai partnerintézményeire.

Együttműködés és módszertan

A javasolt kutatási irányok földrajzi irányából és tematikus sokféleségéből adódóan a kutatási együttműködések lehetősége széles körű. Vannak olyan területek is (globális kihívások, kockázatok), amelyek csak kooperációban kutathatók. A megjelölt prioritásokat követve elsősorban a KT kollégiumainak összehangolt és egymásba kapcsolódó ténykedésére van lehetőség, amelyet értelem szerűen kell az NKE hazai és nemzetközi partnereire kiterjeszteni. A megjelölt területek vizsgálatára a kutatómódszertan teljes eszköztárának alkalmazása szükséges.

Rendészettudományi Kollégium

A rendészettudomány feladata a rendészet *jogi szabályozásának, szervezetének, működésének és személyzetének* elméleti igényű tanulmányozása, annak érdekében, hogy e kutatási tárgyak törvényszerűségeinek feltárásával hozzájáruljon a rendészeti igazgatás hatékony és törvényes működéséhez. Feladata az is, hogy közreműködjen *a rendészeti felsőoktatás* elméleti megalapozásában és a tudományos káder-képzésben (Rendészettudományi Doktori Iskola).

Tudományelméleti alapok

A rendészetelmélet életre hívását a rendszerváltozás időszakának követelményei határozták meg. Ezek: a korszerű rendészeti közjog megteremtése, a rendészeti igazgatás integrálása az alkotmányos jogállam szervezetébe, az emberi jogok érvényre juttatása a közrend megóvása és a közbiztonság oltalmazása során. Olyan feladatok merültek fel, amelyek megoldása – a rendészet összetett tárgyára tekintettel – meghaladja a hagyományos társadalomtudományok, és azon belül az állam- és jogtudományok kompetenciáját. Az új diszciplína felépítéséhez több forrás is rendelkezésre állt. Sok évtizedes felejtés után ismét élő tanítássá lett a magyar közjog kiegyezést követő virágzásának számos eredménye, jeles tudósaink munkássága. Hasonlóan fontos volt megismerkedni a demokratikus országokban a II. világháborút követően lendületet kapott, főként rendőrségi tárgyú kutatások eredményeivel, amit a szélesedő nemzetközi együttműködés segített.

A közbiztonság rendszer-szemléletű leírása, a rendészet kormányzati irányításának kritikai elemzése, a veszélyelhárítás nyílt és titkos eszközeinek tanulmányozása, a rendészeti típusú veszély előtti, a veszély alatti és a veszély elmúltával jelentkező hatósági feladatok differenciált értelmezése, a stratégia tervezés sürgetése a hazai rendészettudomány első teljesítményei voltak. A rendészettudomány színre lépése is segítette a rendészeti mesterképzés útjára indítását, az egyetemi rang elnyerését és legutóbb a rendészettudományi doktori iskola akkreditálását.

A rendészettudományok oktatási terepén az RTK *monopolhelyzetben* van, amit azonban nem tekint hegemóniának, hanem a különféle tudományterületek együttműködési lehetőségeként határoz meg. Különösen fontos *az állam- és jogtudományok hagyományos műhelyeivel* kialakítható szoros kapcsolat annak érdekében, hogy a rendészeti igazgatásban csakúgy, mint az állam működésének valamennyi területén a joguralom az alkotmányos értékek épségével valósuljon meg, a hatalmi ágak elválasztásának elve érvényesüljön a bűnüldözésben az igazságszolgáltatás előkészítése során, és az emberi méltóság tisztelete a rendészet fizikai erőszak-monopóliumának is állítson korlátokat.

A rendészeti tárgyú tudományos tevékenység célja a nemzeti közszolgálat *minőségének javítása, a folyamatos megújítás* lehetővé tétele, törekvés az *innovatív és nemzetközileg is elismert tudásközponttá és fejlesztő műhellyé válásra*. Mindez csak az egyetem szervezeti egységei együttműködésével, valamint más hazai és nemzetközi kutatóműhelyekkel közösen valósítható meg.

A kutatási prioritások meghatározásánál figyelemmel voltunk

- a rendészeti közjognak a humánumot, a tisztességes eljárást, a jogbiztonságot és a hatékonyságot erősítő intézményeire,
- a rendészeti igazgatás történelmi múltjára és a jogállamiság több mint huszonöt-éves hazai tapasztalataira,
- a közbiztonság rendészeti védelmében és a bűnüldözésben elért eredményekre,
- a globalizáció és az információs technológiai forradalom szülte biztonsági kihívásokra, a nemzetközi szervezett bűnözés és a terrorizmus fenyegetéseire, a migrációs válság okozta hatásokra, valamint
- a nemzetközi rendészeti együttműködésre.

A nemzetközi kapcsolatok

A rendészettudományi kutatásokhoz távlatokat nyitnak a rendészetek világméretű kapcsolatai (Interpol) csakúgy, mint az Európai Unió tagállamai közötti bűnügyi együttműködés formái (Europol). A rendészettudományi műhelyek együttműködése Európában kiterjed a nemzetközi rendőrségi együttműködés a közrend megóvására, a határvédelemre, a nemzetközi szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemre, a schengeni információs rendszerre, az Európai Unió tagállamai közös bűnügyi akcióira és az európai elfogató parancs gyakorlatára. A *CEPOL*-on (European Police College) kívül európai hatókörű rendészettudományi műhelynek tekinthető az Európai Rendőrtisztviselői Főiskolák Szövetsége (*Association of European Police Colleges/AEPC*), amely a rendőrképzés koordinációja, az ezzel összefüggő legjobb gyakorlatok terjesztése mellett, célul tűzi ki a tagszervezetek közös rendészettudományi kutatásainak ösztönzését, támogatását. A *CEPOL*-lal történő szoros szakmai együttműködést jelzi a nyolc európai ország képzési együttműködésében megvalósuló "Policing in Europe" nemzetközi MA képzés. A *Cooperation Network for Risk, Safety and Security Studies (CONRIS)* az akkreditált biztonsági stúdiumokat oktató felsőoktatási intézmények – főként német, osztrák és holland tagszervezetekből álló – hálózata./

A rendészettudománnyal foglalkozó szakemberek 2008-ban hozták létre az Európai Kriminológiai Társaság Rendészeti Munkacsoportját (*European Society of Criminology Working Group on Policing*). Tudományos célú együttműködést szolgál a *Surveillance Studies Network (SSN)* is. A non-profit formában működő szervezet kutatásai a különféle felügyeleti formákkal foglalkoznak, illetve az új technológia szerepét vizsgálják a kontroll gyakorlásában.

A rendészettudományi kutatások prioritásai

A Rendészettudományi Kollégium a Rendészettudományi Kar intézeteinek és tanszékeinek bevonásával készítette el javaslatát, amit a rendészeti igazgatás meghatározó szakterületeivel is egyeztetni szükséges. A modern rendészet igényli a tudományok támogatását, a rendészettudomány pedig nem művelhető a gyakorlat ismerete nélkül. A tervezés során *négy főirányt* határoztunk meg: a rendészeti közjog, a rendészeti szervezet-rendszer, a rendészet működése és a rendészet személyzete. *A prioritásokat* az egyes főirányokon belül jelöltük ki:

A rendészeti közjog tanulmányozása, különösen

- a rendészeti igazgatás az Alaptörvényben, a rendészet alkotmányossága;
- a „keresztbe fekvő” jogági jelleg, a rendészeti feladatok és funkciók;
- a rendészeti intézkedés, mint materiális aktus, az általános felhatalmazás, a bizonyítás, a mérlegelés és a szabad belátás, a rendészeti intézkedések felülvizsgálata;
- a változó rendészeti feladatok a szervezeti törvényekben, a szervi és a szakirányú működés;
- centralizáció – dekoncentráció – decentralizáció, a politikai- és a szakmai irányítás egysége és differenciáltsága, az igazságszolgáltatás kontrollja;
- a közigazgatási hatósági szolgáltatások és eljárás, valamint az egyes rendészeti külön eljárások kapcsolata;
- az új büntető törvénykönyv alkalmazása során szerzett nyomozási tapasztalatok;
- a titkos felderítés rendjének és a készülő büntető-eljárásjogi kódex szabályainak összhangja;
- a szabálysértési és a büntetőjogi felelősség konvergenciája;
- a különleges jogrend.

A rendészeti igazgatás szervezeteinek vizsgálata, különösen

- a rendészet, mint a modern közigazgatás első formája, szervezet- és jogtörténeti kutatások;
- a rendészeti igazgatás, mint a közigazgatás része, közös vonások és elválasztó ismérvek;

- a rendészeti szervezetek fejlesztése, rendészeti stratégiák;
- a rendészeti igazgatás társadalmi környezete, a civil kontroll;
- a magánbiztonsági vállalkozások és a civil önvédelem, az együttműködések és a közösségi részvétel a helyi közbiztonság megóvásában.

A rendészeti szervek működésének feltárása, különösen

- a közrend- és közbiztonság-védelmi funkciók vizsgálata, a helyi közbiztonsági modell;
- rendészeti kényszerintézkedések és a legitim fizikai erőszak monopóliuma, legalitás-legitimitás, szükségesség – arányosság – fokozatosság;
- taktikák a csapaterő alkalmazásában;
- az igazgatásrendészeti jogalkalmazás a változó társadalmi környezetben;
- rendészeti feladatok a menekültügyben, a külföldiek rendszete, migráció és a kriminalitás;
- a bűnözéskontroll eszközeinek és módszereinek kutatása kriminológiai megközelítésben;
- a bűnügyi technika és az igazságügyi szakértői tevékenység fejlesztése a bűnüldözés szolgálatában;
- a bűnüldözés stratégiai meghatározása és rendszere;
- a rendészeti-, a bűnüldözési-, a terror-elhárítási- és a nemzetbiztonsági célú titkos információgyűjtés jogállami rendje, hatékonyságuk és a nemzetközi bűnügyi együttműködés;
- a szervezett bűnözés jellemzői, módszerei, a vele szembeni küzdelem lehetőségei (szervezett bűnözésstan);
- a kiber bűnözés elleni fellépés kriminálmotodikája;
- a közlekedési bűncselekmények felderítésének, vizsgálatának új lehetőségei, módszerei, a baleset-megelőzés;
- a szakmai információk gyűjtésének, feldolgozásának, közzétételének vizsgálata az egyes szolgálatoknál és szervezeti szinteken;
- a rendészeti adatkezelés és a bűnügyi informatika, bűnügyi és szabálysértési nyilvántartások.

A rendészeti igazgatás személyzete, különösen

- a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos- és nem hivatásos állománya, szakmai képzés és továbbképzés, pályakép és karrier-rendszer, átjárhatóság és mobilitás;
- a rendészeti hivatásrendekkel szemben támasztott jogi-, szakmai- és erkölcsi követelmények, a szervezéstudomány eredményei és a rendészeti menedzsment;

- pályaválasztás, szakmai képzés és továbbképzés,
- a rendészeti felsőoktatás küldetése és értékei
- pályakezdők és a gyakornoki rendszer lehetőségei;
- teljesítménymérés és minőségfejlesztés;
- tehetséggondozás a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél, az ösztönzés és a motiváció;
- a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek belső és külső kommunikációja;
- a személyi állomány védelme és korrupciós veszélyeztetettsége, szervezeti és egyéni integritás a rendészetben.

A rendészettudományi kutatások módszertana

Az eddigi rendészettudományi kutatások azt jelzik, hogy még nem áll rendelkezésre speciális módszertan és nem került sor a tudományos eredmények rendszerbe foglalására sem. A társadalomtudományokban bevált metodikákat, különösen a közvélemény kutatásokat, a szakértői interjúkat és fókuszbeszélgetéseket, az iratvizsgálatokat, a rendészeti gyakorlat empirikus megismerését eddig is eredményesen felhasználták a kutatási feladatok megoldásához, de a módszertan további fejlesztésre szorul. Jelentős előrelépés a kutatócsoportok megalakulása, amelyekben elméleti és gyakorlati szakemberek közösen vesznek részt.

A kutatási prioritások kiválasztásánál rámutattunk azokra *az előnyökre és támogatásokra*, amelyek segítik a stratégiai célok megvalósítását. Ehelyütt szólni kell *az akadályokról és veszélyekről* is, amelyek a rendészettudomány művelésében jelentkeznek.

Az akadályok között kell említeni a titkosságot, ami időnként szükségszerű az eredményesség biztosításához, máskor azonban alkalmas a hibás működés elleplezésére. A rendészeti gyakorlat nem ritkán azonnali cselekvést és a parancs primátusát igényli, ami nem viseli a hosszas elméleti előkészítést. De ezzel is vissza lehet élni akként, hogy stratégiai döntésekhez sem veszik igénybe a tudományosságot. Ezzel magyarázható, hogy a kutatások gyakran nem megelőzik a távlatos elhatározásokat, hanem csak követik azokat, és ilyenkor a hierarchia a tudománytól nem kritikát, hanem igazolást vár.

A rendészettudomány fejlődésére *veszélyek* is leselkednek. Ez a tudomány létét a rendészeti igazgatás, a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás humanizálódásának köszönheti. Az alkotmányos törvények az államhatalmat kötelezik, az emberi méltóság tisztelete a rendészeti kényszer elé jogi korlátokat állít. Történelmi tapasztalatok igazolják, hogy az alkotmányos jogállam a közbiztonság megteremtésében is sikeresebb az önkénynél. Mégis a bűnüldözés

legveszélyesebb formái által kiváltott természetes, de a politikai propaganda eszközeivel könnyen fokozható félelem egész társadalmakat sarkallhat arra, hogy a biztonságnak rendeljék alá szabadságukat, és lemondjanak az államhatalmat is kötő garanciákról.

A jó állam az, amelyik nem adja fel humánumát, a jó rendészet pedig az, amelyik hatékony és törvényes működésével, a társadalmi közösségek és az egyes emberek védelmezésével segíti ennek az államnak a működését.

A Rendészettudományi Kollégium a terület kutatási prioritásainak meghatározásánál figyelemmel volt Nemzeti Közszolgálati Egyetem törvényben meghatározott feladatára és tudományos célkitűzéseire. A kutatásoknak egyaránt szolgálniuk kell a tudományosságot és a felsőfokú szakemberképzést. A rendészet elméleti megalapozása csak a gyakorlattal szoros kapcsolatban, az empiria alapos ismeretében hozhat sikereket. A tudományos munka nem nélkülözheti a nemzetközi kapcsolatokat, amelyek a rendészet területén elsősorban az európai kontinensen lehetnek a leggyümölcsözőbbek.

Társadalomelméleti Kollégium

A Társadalomelméleti Kollégium kutatási eredményeivel hozzá kíván járulni az IFT céljai között szereplő:

- az egyetem jövőképeinek és a megvalósítás útjának meghatározásához, valamint
- a mérhető minőség alapfogalmainak és a tervezett minőségfejlesztés irányainak meghatározásához.

Kutatási tevékenysége elsősorban az állam közigazgatási, közszolgálati intézményeinek – a társadalmi hatékonyság szempontjából lényeges – olyan kapcsolati tényezőinek kutatására terjed ki, amelyek a kormányzati hatékonyság indikátorainak részei.

Célunk tehát a közszolgálat és a közigazgatás szervezeteinek hatékony működését biztosító kutatások végzésével hozzájárulni a jó állam kutatóműhely, jó kormányzást mérő indexek indikátorainak elemzéséhez, a vállalt tématerületeknek megfelelő értékeléséhez. Fontos célunknak tekintjük, hogy kutatási eredményeink tananyaggá alakításával hozzájáruljunk az egyetemi és doktori képzés tananyagainak fejlesztéséhez, valamint a hallgatói állomány jellem-és magatartásformálásához az eredményes pályaszocializáció érdekében.

A Társadalomelméleti Kollégium a következő tudományágakban (tudományterületeken) tartja magát kompetensnek elméleti és empirikus kutatások ajánlására, szervezésére, illetve végzésére:

- *politikatudomány;*
- *magatartástudomány* (pedagógia, pszichológia, antropológia, etika, kommunikáció);
- *szociológia;*
- *vezetéstudomány.*

Ajánlott témaköreink azokat a kutatási területeket érintik, amelyek többségében külső és belső munkatársaink kutatóként és témavezetőként fejtenek ki tevékenységet. A témakörök összeállításakor figyelembe vettük azokat a főbb hazai és nemzetközi kutatási trendeket, amelyek a jó állam, a jó közszolgálat és közigazgatás hatékony működését segítik elő a társadalomtudomány kutatási eredményeinek felhasználásával.

Kutatásainkat nagyrészt nemzetközi eredményeket is figyelembe vevő összehasonlító kutatásokra (intézményes és közpolitikai) építjük. Módszertani döntésünk háttérében az a felismerés áll, hogy az összehasonlítás a politika- és társadalomtudományok egyik

legfontosabb módszere. Az összehasonlítás módszertani nehézségei ellenére is felismerhető, hogy mely problémákra mely szervezeti megoldások, mely eljárások bizonyulnak ténylegesen eredményesnek; illetve, hogy milyen hatékonysági kritériumoknak mi a költsége, és milyen egyéb elvárásokkal ütközik az egyes hatékonysági elvárások kielégítése. Elsősorban a hasonló történeti és környezeti feltételekkel bíró országokkal, de emellett egyéb országokkal is érdemes célni – egyes témákra összpontosító – és általános – a közszolgálati és állam intézményrendszer egészére kiterjedő – összehasonlító vizsgálatokat végezni.

Témaköreink belső tartalmát a következő hazai és nemzetközi intézmények kutatási trendjei, valamint kutatási ajánlásai alapján alakítottuk ki:

- APA (American Psychological Association) *Küldetésük: a munkaképesség, a hatékony kommunikáció az egészséges életvitel biztosítása a pszichológia módszereivel a társadalom szolgálatában*);
- ÁROP 2.2.17 (Közszolgálati Humán Tükör 2013) vonatkozó résztanulmányai;
- ÁROP 2.2.21 Tudásalapú közszolgálati előmenetel 2014;
- CAF 2013 (Common Assessment Framework) Általános (vagy közös) Értékek keretrendszer dokumentumai (ÁROP 1.2.18 jelentés alapján);
- CEEIRT (Central and Eastern European Team) kutatási eredményeinek publikációi;
- CEPOL (College European de Police) adott témakörhöz illeszkedő kutatóműhelyeinek munkái;
- CERI (Centre for Educational Research Innovation) kiadványai, beszámolóit;
- CRANET nemzetközi konferenciák kiadványai;
- DeSeCo (Definition and Selection of Competences) kulcskompetenciák meghatározása és kiválasztása az OECD országokban;
- DPR Diplomás pályakövetési rendszer zárótanulmányai;
- Dr. Magyar Zoltán: A hivatásos közszolgálat megoldatlan kérdései c. tanulmánya;
- ENSZ „közös jövőnk” jelentés (1987) *Küldetése: A fenntartható fejlődés három alappilléreinek működőképes elősegítése. (gazdasági növekedés, a környezet minősége és a szociális egyenlőség)*);

- EPEA - European Prison Education Association valamint AEPC - The Association of European Police Colleges *Küldetésük: A tercier bűnmegelőzés eredménytelenségének lehetséges korrekciója nemzetközi, elsősorban európai viszonylatban;*
- ERGOMAS (European Research Group on Military and Society) *Küldetése: katonaszociológiai kutatásokkal vizsgálja a hadsereg és a társadalom kapcsolatrendszerét;*
- Európai Unió, Európa Bizottság dokumentumai az *esélyegyenlőség, fenntarthatóság, egyenlő bánásmód általános elveinek és nemzeti alkalmazásának működtetésére;*
- ILO (International Labour Organization) *Küldetésük: a hatékony kompetens munkavállaló kiválasztásával, képzésével, alkalmazásával kapcsolatos szakmai módszertani ajánlások, kutatások nyilvánossá tétele;*
- International Centre for Prison Studies, King's College London *Célmeghatározás: a világ büntető igazságügyi rendszerének statisztikai vizsgálatával hozzájárulni a büntetés-végrehajtás általános krízishelyzetének kezeléséhez;*
- IPSA (Internatioanl Political Science Association), APSA (American Political Science Association) és a PSA (brit Political Science Association) *Uralkodó elvük: ma az egyenlőség és az eltérés (pluralitás), poszt-liberális demokrácia, multikulturalizmus, állampolgárság, komparatív politikatudomány, politikai kommunikáció;*
- ISA (International Sociological Association) és ESA (European Sociological Association) *Célmeghatározás: nemzetközi összehasonlító vizsgálatok keretein belül kiemelten vizsgálják a társadalmi problémákat, a csoportközi konfliktusokat és az agressziót.*
- SELVET (Social and Emotional Learning in Vocational Education) *Célja: Tanulással kialakítandó kompetenciafejlesztés;*
- SZIMBIOZIS-Kulturális antropológia alapítvány;
- UNITE (United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women), valamint ECOSOC (The work of Office of the Special Adviser a Gender Issues and Advancement of Women).

A társadalomelméleti kollégium hét fontosabb témakörben javasol egyetemi kutatást végezni. A témakörök összeállításakor az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- Az egyetemünket létrehozó kormányzati akarat és a fenntartó minisztériumok részéről meghatározott jelenlegi elvárások és jövőbeni továbbfejlesztési célok elérését nagyban

elősegíthetik a társadalomtudományi kutatási területeken, kiterjedt nemzetközi együttműködésben végrehajtandó elméleti és empirikus kutatások.

- Törekedtünk arra, hogy a kiválasztott témák harmonizáljanak a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatási-kutatási profiljával, ezen belül mutassanak összhangot a doktori iskolák alkalmazott társadalomtudományok területén meghirdetett témáival, illeszkedjenek az egyetem minősített oktatói állományának jellemző kutatási profiljához, valamint képezzék le a képviselt tudományterületek hazai és nemzetközi kutatási trendjeit.

Az egyes témakörök ismertetése

1. Állam, államigazgatás, közigazgatás

- Állam, államigazgatás, közigazgatás (ÁÁK) társadalmi percepciója;
- ÁÁK szervezetszociológiai sajátosságai;
- ÁÁK állam- és jogtudományi sajátosságai;
- Új kihívások az állam és igazgatás területén napjainkban és a közeljövőben – hazánkban és az EU-tagországaiban.

A Társadalomelméleti Kollégium kutatásai visszacsatolást adnak arra, hogy milyen trendek mutatkoznak a kormányzati képességeknél, és ehhez milyen mérőszámokat, adatokat rendeljenek. A kutatási eredmények segíteni fogják a kormányzatot abban, hogyan tudják elérni, hogy lakosság körében erősödjön a kormányzatba vetett bizalom és biztonság, kölcsönös bizalom az állam és az ügyfél között.

2. Köszféra, a közszükségletek és a közszolgálat

- Nemzetközi és hazai társadalmi, gazdasági és jogi kontextus, politikai gazdaságtan;
- Közszolgálati szervezetek működési hatékonyságának fokozása:
 - o Hatékonyság a közhatalom gyakorlásában, elmélet és az eredményes külföldi gyakorlatok;
 - o Összehasonlító kutatások (intézményes és közpolitikai);
- Kormányozhatóság és a jó állam;
 - o A kormányozhatóság, a jó állam és politikai közösség magyar és európai hagyományai;
 - o Kortárs viták a globalizációról, modernitásról, új kapitalizmusról, poszt-demokráciáról;

- o Konfliktuskutatás: vallás és deszekularizáció; társadalmi hálózatok és multikulturalizmus, elismerés, érdekérvényesítés, részvétel és képviselet;
- Az emberi jogi jogsértések kérdései.

3. Társadalmi struktúra, mobilitás és integráció

- Társadalmi struktúra; rétegződés; társadalmi mobilitás Közép-Kelet-Európában és a mai magyar társadalomban;
- Társadalmi problémák – munkanélküliség; szegénység; hajléktalanság; nemzeti, etnikai és vallási kisebbségek helyzete hazánkban és a Kárpát-medence többi környező országában;
- A migráció (elvándorlás és bevándorlás); társadalmi integráció és szocializáció szociológiai kérdései és aktuális kihívásai Európában és hazánkban;
- Kultúra, normák, értékek, attitűdök a mai magyar társadalomban;
- A vallás a modern társadalomban. Az egyházak társadalmi szerepe és szociális tanításai;
- Csoportközi konfliktusok és agresszió a társadalomban; társadalmi csoportpercepciók; sztereotípiák; előítéletek; asszimiláció, szegregáció; diszkrimináció; etnocentrizmus; etnokulturális sztereotípiák; xenofóbia;
- Társadalmi integráció és szocializáció aktuális problémái; lehetséges jövőbeni szociológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai feladatai.
 - o A roma kisebbség integrációja – mint társadalompolitikai, foglalkoztatás- és munkaerőpiaci kihívás (európai romapolitika; nemzeti romaintegrációs stratégiák és integrált nemzeti szakpolitikai intézkedéscsomagok – célok, elvek vs. gyakorlati eredmények és kilátások);
 - o Deviancia, deviáns viselkedés okai és megnyilvánulási formái a mai magyar társadalomban és az EU tagországokban.
- Pönológia és a tercier bűnmegelőzés – a szabaduló fogvatartottak reintegrációs esélyeinek növelése.

4. Társadalmi nyilvánosság

- Közvélemény szerkezete, változásai és szimbolikus konfliktusai;
- Tömegkommunikáció (Új Média, web 2.0, social media);

- Foglalkozási kultúra és társadalmi nyilvánosság magatartástudományi megközelítés;
- A hivatásrendek társadalmi nyilvánosságbeli szerepe és felelősségi köre;
- Politikai diskurzus és nyelv.

5. Biztonsági szektor, védelmi szektor

- Konfliktus, erőszak, háborúk napjainkban és a közeljövőben – létrejöttük, lefolyásuk és következményeik társadalomtudományi vonatkozásai;
- Biztonsági szektor, védelmi szektor integrált működése, szükség szerinti átalakítása és reformja;
- Fegyveres erők, rendvédelmi szervek, nemzetbiztonsági szolgálatok, mint társadalmi intézmények (értékek, normák, szerepek és társadalmi struktúra); működési hatékonyságuk mérhetősége és továbbfejlesztési irányainak meghatározása (békeidőszakban és különleges jogrend szerinti időszakban, itthon és külföldön);
- Civil-katonai és rendvédelmi kapcsolatok békeidőben és különleges jogrend szerinti időszakban; védelmi közkapcsolatok;
- Az önkéntes haderő fenntartásához, hatékony működtetéséhez és fejlesztéséhez kapcsolódó elsődleges elméleti és empirikus kutatási-elemzési kérdések;
- Kutatási, elemzési, információs szükségletek.

6. „A köz szolgálatában” – a közszolgálatra történő felkészítés

- A „jó gyakorlat” modellje:
 - nemzetközi képzési minták összehasonlító bemutatása;
 - NKE képzési rendszerének elemzése, az „átjárhatóság” (átképezhetőség kérdése);
- A felvételre jelentkezők összetétele:
 - társadalmi jellemzők szakok szerint;
 - motivációs pályaaorientációs jellemzők szakok szerint;
- Pályaaorientáció pályaszocializáció a képzés folyamán:
 - felkészítés és pályamotiváció;
 - pályaelhagyás a felkészítés során;

- bevéálás vizsgálát, munkahelyi mobilitás vizsgálát a képzést követően.

7. Alkalmasság megfelelés, kompetencia

- Nemzeti sajátosságok és nemzetközi kompetencia:
 - szervezeti (foglalkozási) kultúra és kompetencia;
 - közszolgálati karriermodellek összehasonlító elemzése;
 - az „átjárhatóság” kompetencia alapú vizsgálata;
- A közszolgálati pályák, hivatások „gender” aspektusú vizsgálata:
 - hazai helyzetfelmérés az esélyegyenlőség egyenlő bánásmód EU-s ajánlásai tükrében;
 - az „egyenruhás” szervezetek viszonya a „gender” kérdéshez nemzetközi kitekintésben;
 - alkalmasság és megfelelés „pro és kontra” aspektusai a pályaszocializáció folyamatában.